Ч. 130 (14.961). Львів, пятниця 17. червня 1938. Оплата почтова вирівнана готівкою. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телеґр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000
„ Банку Чеських Льґіов Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-НИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Франко-турецьке порозуміння.

Як подає турецька преса, переговори між турецьким амбасадором у Парижі і французьким міністром закордонних справ довели до основного порозуміння. Воно торкається санджаку Александрети і двох майбутніх договорів: турецько-французького пакту приязни і франко-турецько-сирійського договору.

Рівночасно йдуть переговори між представниками генеральних штабів обох держав, та вони не дали ще ніяких вислідів; Франція пропонує Туреччині один гарнізон, Туреччина домагається більше.

Жахлива повінь у Китаю.

Доме́і подає: Жовта Ріка залила 2.400 кв. кільометрів, з двома тисячами сіл; 300.000 людей залишилось без даху над головою. Столиця провінції Гонан, Кайфен, становить острів; його мури та брами, скріплені мішками з піском хоронять місто перед загибілю. Перша хвиля повені широка на 5 км., висока на кільканадцять метрів; вона змиває цілі місцевости.

ЖОВТА РІКА ЗМІНИТЬ РУСЛО?

Повінь на Жовтій Ріці така велика, що ріка може змінити русло і вернутися до давнього, яким плила до 1852. р., впадаючи просто до Жовтого Моря, а не — як тепер — до заливу Чілі. Від VI. століття перед Христом Жовта Ріка вже 10 разів змінювала русло. Зміна русла тої велитенської ріки грозить катастрофою просторові, на якому живе до 20,000.000 людей.

ЦІЛА ЯПОНСЬКА АРМІЯ У БОРОТЬБІ З ПОВІНЮ.

Японська армія припинила офензиву у північному Гонані та взялась до боротьби з катастрофальною повінню; 300.000 китайців співпрацює з японцями. Японські літаки кружляють над затопленими просторами і скидають харчі та ліки тим, що врятувалися.

ХТО ВИНУВАТИЙ?

Японці обвинувачують китайський уряд, що це він наказав зірвати греблі на Жовтій Ріці. З китайських джерел твердять, що японські летунські бомби ушкодили греблі.

З огляду на те, що китайські частини — зокрема артилерійські перешкоджували японцям направляти греблі, виходить, що повінь спричинили таки китайці.

Говорять, що Чанкайшек на те не хотів погодитися і уступив щойно під натиском комуністів.

ВПЛИВ НА ВОЄННІ ОПЕРАЦІЇ.

Північна японська армія на довший час унерухомлена. Китайське командування мабуть це використає і зосередить усі сили у південному Китаю, щоби спинити японську офензиву.

Вибори в совітській Грузії та Вірменії.

12. ц. м. відбулись вибори до рад у совітських республиках Грузії (з автономними республиками Абхазією та Аджарією) і у Вірменії. Як твердить совітська преса, у Вірменії взяло участь 99.6% виборців, у Аджарії й Абхазії — по 99.5%, в Грузії — 99.2%. На першому місці на виборчих листах був усюди Сталін; вибрано чимало безпартійних (АТЕ).

Петровський арештований.

ВИСОКІ ДЕРЖАВНІ ДОСТОЙНИКИ БРАЛИ УЧАСТЬ В УКРАЇНСЬКІЙ НЕЗАЛЕЖНИЦЬКІЙ ЗМОВІ.

Поголоски про арештування президента УССР Петровського потвердилися. Рівночасно арештовано його сина, командира 1. московської дивізії стрільців; на його місце прийшов Морозов.

Це арештування викликало тим більше враження, що Петровський недавно дістав ордер Леніна.

Отвираюч 14. конгрес КП(б)У, Хрущов заявив, що в останніх днях викрито в Києві нову контрреволюційну змову, що намагалась повалити сталінівський режім та проголосити незалежність України; в ньому брали участь високі державні достойники. (АТЕ).

НАЗВИСЬКО ПЕТРОВСЬКОГО ЗНИКНЕ З МАПИ.

Міська рада Дніпропетровська звернулась до Москви з домаганням змінити назву міста „Дніпропетровськ".

Як відомо, Дніпропетровськ давніше звався Катеринослав, за української влади перезвали були його на Січеслав, большевики на — Дніпропетровськ.

І ШЕФ ГПУ СОВ. УКРАЇНИ У ВЯЗНИЦІ.

Як говорять у Москві, на приказ Єжова арештовано у Києві шефа ГПУ УССР Леплевського.

Велитенські закупи харчів з остраху перед війною.

Юнайтед Прес повідомляє, що англійський уряд переводить великі закупи харчів при допомозі зручних посередників. І так англійський уряд закупив дуже багато пшениці, цукру та оливи на випадок війни.

Важна нарада з амбасадорами в Парижі.

Мін. Бонне приняв минулої середи на довшій авдієнції амбасадора Англії і Німеччини. Темою нарад було положення в Европі, зокрема в Чехословаччині.

Присилайте передплату.

СУПЕРЕЧНОСТИ І НЕСПОДІВАНКИ.

Львів, 16. червня 1938.

Польська внутрішня політика мабуть ніколи не була така повна суперечностей та всяких несподіванок, як в останньому часі і тепер. Для ілюстрації цього досить нагадати прецікаву історію чи ще навіть трохи передісторії Озону. Добре памятаємо — хоч минуло вже від того часу більше як півтора року — як заповідали, що полк. Коц підготовляє якусь політичну деклярацію, що має стати підставою нової політичної організації у Польщі, організації, яка охопить цілість внутрішньо-політичного життя польської держави і може не далеко будемо від правди, коли скажемо, що мабуть щодна авдиція польського радія не притягнула до слухавок та голосників тільки слухачів, що навмисно окружене спеціяльною атмосферою урочистости проголошення відомої деклярації з 21-го лютого 1937-го року, яку відчитав полк. Коц і яка стала угольним каменем „Обозу Зєдночення Народовего". Хоч стрінулася вона з ворожим відношенням деяких польських політичних груп та з розчаруванням деяких кол, то назагал беручи вона розбудила деякі надії, що всеж повстав центр, в якому остаточно зустрінуться змагання бодай більшости польських політичних груп до національної консолідації, коли вже й не говорити про мрії, що Озон упорядкує ціле внутрішньо-польське життя і наладнає усі справи внутрішньо-державної політики. Знаємо, чим всі ті мрії й надії скінчилися: Озон клигав, став засобом метушливости й консолідаційних спроб серед опозиції, зате розпорошував колишній табор ББ. Врешті — через вибрики деяких ОНР-івських кол що ввійшли до ОЗН — відійшов їх покровитель полк. Коц і Озон замісць стати консолідаційним чинником, став клясичним зразком того, як важко нині знайти однозгідність в якій-небудь більшій польській політичній групі чи орґанізації.

Всеж здавалося, що рішальні чинники, які поручили громадянству Озон, не закинули своєї думки, щоб ця організація таки стала внутрішньо-консолідаційним центром. Свідчила про це несподівана, але тим голосніша номінація нового її шефа, ген. Скварчинського, який мав ОЗН регенерувати, внутрі сцементувати (леґіонові кола та ПОВ) і надхнути новим духом. І раптом... катовицька промова мін. Квятковського, людини дуже близької варшавського Замку, яка виразно казала про потребу міжпартійного порозуміння (отже не монопартійної системи) та про можливість зміни виборчої ординації. І знову надії, цим разом звязані з особою мін. Квятковського. І знову чутки і здогади, що висували мін. Квятковського на чоло нового уряду, що — словом — робили з нього польського мужа Провидіння. Все те розвіялося, як дим, від розмови мін. Квятковського з головним редактором озонівської „Газети Польскої", полк. Медзінським, який так накрутив катовицьку промову, що не залишився ані слід з її політичного змісту.

Номінація головної ради Озону у складі 80 осіб мала бути одним з тих кроків, що повинні би узагальнити цю організацію, зробити

ії всенаціональною, тобто скупчити в ній усі польські державно-творчі сили, які поза межами „партійництва" малиб на оці тільки загально-державний інтерес. Така численна верхівка Озону мала його не тільки шумно назверх репрезентувати, але й практично усуцільнити. Тимчасом несподіванка: саме ця головна рада стала першою причиною частинного, але дуже прикрого розламу. Відома історія „Звйонзку Млодей Польскі" і цілого ряду послів з т. зв. групи „Ютра Праци", які вийшли з ОЗН.

Треба признати, що група „Ютра Праци" зуміла звернути на себе увагу і заворушити до деякої міри польську прилюдну опінію просто тому, що в тій атмосфері загального вижидання чогось, що має прийти, що має статися і змінити відносини, з яких люди невдоволені, кожне голосніше „ні" викликує настороження. А група „Ютра Праци" не тільки крикнула на цілу Польщу „ні", тобто заявила відмову від співпраці з Озоном, але і в енунціяціях своїх представників заповіла політику на власну руку, яку зясує на надзвичайній сесії сойму.

Ця надзвичайна сесія сойму знову була тим моментом, якого вижидали з зацікавленням і політичні групи і загал польського громадянства. Нарешті вона прийшла, ця сесія, і принесла чергову несподіванку. Цим разом зробив її уряд, бо на порядок нарад у цій сесії допустив тільки урядові законопроекти, поминувши всі справи, що були предметом посольської ініціятиви, як ось буджетове право, законопроект про неподільність грунтів, протимасонський закон, ритуальний заріз, віддовження хліборобства. Цей крок уряду — як зачувати — викликав досить широке невдоволення в парляментарних колах, які прийняли це як доказ легковаження обох палат та як обмеження законодатних функцій парляменту.

Деякі органи польської преси пояснюють той крок уряду тим, що уряд ставиться негативно до згаданих посольських внесків. А тому, що здає собі справу з того, що більшість в обох палатах займає до тих питань суперечне становище, волів тих проектів взагалі не допустити під наради. Це своєрідне недовіря до сойму виявило черговий парадокс польської внутрішньої ситуації. Теперішній сойм, вибраний на підставі спеціяльно спрепарованої виборчої ординації, мав стати непохитною підпорою теперішнього режіму та кожночасного його уряду. Керівні чинники рахували на те, що сойм та уряд творитимуть одну зіграну цілість, яка легкою рукою переможе всіх противників режіму. Та ні! Не помогло навіть створення парляментарного клюбу Озону: навпаки, ОЗН почав маркувати свою „незалежність". Сойм не став ані проурядовим, ані опозиційним: він став „ніяким", став соймом без обличчя — як писав недавно один чільний польський журналіст. Цілий той сойм, тобто його діяльність — це збір самих суперечностей і несподіванок. Пригадуємо ще останню звичайну, буджетову сесію: гострі критичні виступи проти деяких міністрів. Але на цих словних виступах скінчилося. Ніхто не мав відваги поставити внеску недовіря урядові або бодай критикованим міністрам. Не диво, що уряд перестав рахуватися зі соймом, перестав звертати увагу на те, що говорять посли, бо знає, що за тими словами не прийде ніякий льогічний політичний висновок.

В останніх днях запримічуємо цікаве явище. Деякі польські пресові органи почали промовляти соймові до амбіції, що він, мовляв, повинен зареагувати на це останне знехтування його урядом, що він повинен показати своє обличчя, що — конкретно — він повинен зажадати нової надзвичайної сесії, на порядок нарад якої прийшлиб промовчані тепер посольські внески. Але самі побудники не вірять у те, що теперішній сойм здібний це зробити.

Обговорюючи теперішню сесію сойму, колишній посол ППС, Адам Цьолкош у своїй статті у „Дзеннiку Людовім" висловив побожне бажання, щоб ця сесія сойму була остання. Відома справа, що всі польські опозиційні партії повною силою пари змагають до нових виборів. Коли-ж брати під увагу відношення уряду до теперішнього сойму, то не можна казати і про надто великий сентимент уряду до цього сойму. Але яка ґарантія, що той, який прийде, буде кращий? І рішальні чинники мають нині найскладнішу проблему, як вийти з положення. А вийти треба, бо ось-ось надходить 1940-ий рік, а в ньому вибір президента держави. А це не маловажна справа, хто, який парлямент вибере майбутнього керманича польського державного корабля, керманича, якому квітнева конституція надала великанські прероґативи. І міжнародня і внутрішня ситуація вимагає, щоб на президентському становищі станула людина з великим особистим авторитетом, що малаб беззастережну підтримку, бодай дуже великої частини польського громадянства. Велике ризико поручати таку місію такій невідомій величині, як новий сойм, з другого боку добре булоб, щоб ту місію виконав сойм, який був би еманацією якоїсь національної консолідації. Якої, на яких підставах, у яких межах? Оце питання!

Чи цю, таку бажану і необхідну, консолідацію має таки переводити Озон? Керівні чинники Озону стоять на цьому становищі, стверджуючи на кожному кроці, що нема і не може бути національної консолідації поза „обозом зєдноченя народовеґо". На підставі промови, яку виголосив маршал Сьміґли-Ридз на „чаю" з нагоди засідання головної ради Озону, можнаб гадати, що й рішальні чинники є тієї самої думки. А тимчасом прийшла авдієнція людовців Мадейчика та Вуйціка у президента держави, яка викликала широкі коментарі, що, мовляв, іде акція, щоб притягнути до співпраці опозиційні групи. Якщо така акція йде, а вона невиключена, то вона знову стоїть у деякій суперечности з акцією і становищем Озону.

До яких вислідів дійде польська консолідаційна акція, що мала би остаточно санувати внутрішні відносини та створити відповідний грунт для вибору нового президента, про це не можна сьогодні нічого певного сказати. Зате-ж можна ствердити, що теперішній успіх тієї консолідаційної акції — це повне розбиття польської внутрішньої політики, це такий хаос у польських внутрішньо-політичних відносинах, якого ще мабуть не було. Дотеперішні орґанізації розбиваються на дрібні ґрупи; ріжні ґрупи, нераз здавалось би з зовсім противними ідеольогіями кокетують себе взаїмно, а то й лучаться; творяться нові партії; появляється ціла низка нових програм і нових ідеольоґій, нові провідники і нові діячі... Беззастережне взаємне поборювання і змагання кожної групи висунутися наперед, охопити ціле життя — оце та мряковина, з якої має виринути новий польський світ. Чи вирине?!

об.

ПОГОЛОСКИ ПРО ДЕВАЛЮАЦІЮ ЛІРА.

Авас повідомляє за римським кореспондентом „Дейлі Телеграфу", що публична опінія Італії сподіється девалюації ліра.

—o—

ЩЕ ОДИН ФРАНЦУСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ ЗАТОНУВ У ВАЛЕНСІЙСЬКІЙ ПРИСТАНІ.

В середу рано еспанські нац. літаки збомбардували у валенсійській пристані пароплав „Ле Голюа", який затонув.

Ведім далі дискусію!

РЕФЛЕКСІЇ З ПРИВОДУ СТАТТІ РАДН. М. ТРЕТЯКА У ЦИКЛІ СТАТЕЙ „МИР ЧИ ВІЙНА З МОСКВОФІЛАМИ".

(Дискусійна стаття).

Великий російський письменник подає в одній драмі прегарну алеґорію. Ось на засвічений в темну ніч смолоскип летять нетлі; летять міліонами великі і малі, з великим завзяттям, щоби погасити його. Попадають у вогонь і спалюються. Цей смолоскип — це велика ідея, вогонь — це животворна сила ідеї, а нетлі, це чорні духи, що намагаються цю велику ідею погасити. Її світло притьмарити — й у висліді спалюються у вогні тієї ідеї. Її жар для них убивчий.

Таким смолоскипом у нашій безпросвітній сучасності є ідея всенародього замирення для оборони просто біольоґічних умовин життя нашого етнічно - національного моноліту. Не дивниця, що летять на нього в цю темну ніч нашого народнього життя масово нетлі. Рація цієї ідеї така велика й очевидна, що явно булоб небезпечно її атакувати,— але підступно, підпольно, окружними шляхами, ріжними „підходами" посипались на неї удари. Насамперед від т. зв. старорускього табору, що зрештою з огляду на його „релігійне призначення" подекуди зрозуміле, та на жаль не тільки звідтіль, але також від деяких українських кол. Тут уже сама тактика має свою вимову.

Коли з українського боку підхід до справи був чисто академічний, проблема „мир чи війна" була поставлена в площині чисто теоретичній, дискусійній, без конкретних плянів і політичних пропозицій, коли була кинена навіть думка, що без ідеольоґічного зближення політичне порозуміння не матиме тривкости (дарма, що це справа теж дискусійна, хоч недискусійна є правда, що перевести таке ідеольоґічне зближення сьогодні річ цілком неможлива), то „старорусини" якось нервово заметушилися і поквапилися виступити з конкретними не так пропозиціями, як домаганнями. Не беремо тут під увагу безприкладних щодо форми і змісту вискоків одного москвофільського політичного аплiканта, котрого „Свобода" іменувала з незрозумілих для нас мотивів дійсним провідником цілого т. зв. старорускього табору та котрого сьогодні вже самі москвофіли перестають брати поважно. Поспіх, з яким він вихопився на прилюдну трибуну і провокаційний тенор його „маніфесту" кожному читачеві насував думку, що це пророчистий доказ тих укритих тенденцій, яким залежить, щоб справу злагоди внутрішніх відносин у нашому народі вже в зародку вбити.

Зате годі перейти мовчанкою над іншими пропозиціями, які мають поважніший характер. Маємо на увазі статтю п. М. Третяка в „Ділі".

Хочу говорити щиро, не загортаючи нічого у бавовну і тому без обиняків скажу, що маю враження, що проекти, подані п. радним Третяком ,хоч дуже милозвучні і гарно сформуловані, непристосовані до нашої актуальної дійсности. Зараз на вступі мусимо зробити помічення, що переважна частина виводів шановного автора обертається в суто ідеольоґічній а не практично - політичній царині. Тут належить безліч рекримінацій, піднесених проти українства на підставі інтерпретації нашого минулого в дусі „старорускої" ідеольоґії, дарма, що автор ставить від себе домагання, щоби понехати взаємне обвинувачення себе. Це доказ, як важко без ідеольоґічного приготування говорити про справи актуальної політики, коли навіть така Англія, що інстинктовно боїться встрявати кудинебудь на довший час, визнає вже необхідність приналежности до союзу, здвигненого на ідеольоґічній платформі.

Конкретний проект п. Третяка той, щоб для спірних між українцями і старорусинами справ створити мировий суд. Але кожний зачуває, що це важка і складна справа. Таких судів в загально - народніх справах не має ні один нарід на світі. Годі уявити собі, як витримав би такий суд нпр. у німців, що вирішував би спори між націстами і соціялдемократами, або між німцями з ІІІ. Райху та Австрії, або у поляків, що мирив би санацію з ендеками і конгресівців з познаняками. Нема теж такого суду між українцями, що вирішував би міжпартійні спори, бо нема такої екзекутиви, котра приневолювала би усіх членів нації без огляду на їх партійну приналежність підлягати такому судові. П. Третяк, котрий правдоподібно з громадянського життя в монопартії, де є партійний суд, що ферує безапеляційні присуди, мабуть не освідомив собі неможливости перещіпити таку формулу громадянського життя в середовище, зріжничковане партійно та організаційно.

Друге домагання п. Третяка — це герметично замкнути „сферу впливів" „старорусинів" і українців. У практиці воно зміцнюло б те, що залишилось би дальше панування в нас тих у ріжних москвофільських установах — забезпечити та цього для „старорусинів" — спокійне посідання на базі „статус кво", де всякі... Ми противники всяких клинів, де вони б повставалиб, байдуже, в „старорускому" чи українському середовищі.

Для ідеї всенароднього замирення ... це найбільша перепона. Провідники ... до такого замирення не допустять, бо ...

сокляло би край їх невідповідальній господарці. Це може довершитися тільки у дуже широкому всенаціональному масштабі на демократичних засадах. Практиці замкнених в собі клянів і заскорузлого гетта ми протиставимо засаду свобідної гри життєздатних сил і необмеженої пенетрації більше вартісних і тугих, морально і фахово працівників без огляду на їх приналежність до цього чи іншого табору. Цього вимагає закон життя, з котрим кожний мусить рахуватися. Розуміємо, що цей проєкт — це оклик туги за спокоєм, що лунає з тамтого середовища, але на це нема іншої ради, тільки конструктивною працею закріплювати за собою стан посідання і творчим хистом доказувати свою життєздатність.

У звязку з тим стоїть дальше домагання „старорусинів", повторене також п. Третяком, щоб понехати всяку критику діяльности однаково установ, як і поодиноких діячів противного табору. Признаємо і бажаємо собі, щоби критика була завжди річева, пристойна та шанувала людську гідність противника. Без компліментів, цілком обєктивно можна вказати, що напр. „Діло" завжди придержувалося цієї засади, навіть тоді, коли було спровоковане інсинуаціями противника. Але з права й обовязку критично аналізувати діяльність з цього чи іншого табору зрезигнувати ніхто не може. І нема способу заборонити котрійнебудь українській партійній газеті критикувати очевидне шкідництво лише тому, що воно вирине в „сфері впливів" „старорусинів", тим більше, що українська преса не вирікається права гострої критики супроти своїх власних установ! Те саме торкається також критики вже історичного минулого. Це вже знову ідеольогічна тематика. Та коли на такі теми ведуть з собою гарячі, а навіть пристрасні спори українські політичні угрупування, то не може бути мови про те, щоб діяльність „старорусинів" у минулому мала залишитися якимось недоторканим „табу".

Та ось тут насуваються мимохіть деякі політичні поміщення і висновки з ходу дотогочасної дискусії, що можуть дати вказівки, чого у майбутньому не треба би робити.

І так, однаково при розгляді історичних як і суто актуальних подій та явищ треба безумовно оминати взаємні зайві обвинувачення. Тобто завжди і всюди треба в засаді признати добру волю діючих осіб, за винятком, коли злу волю можна поза всяким сумнівом виказати і доказати. Треба виявити поміркованість та передовсім річевість. Ми повинні завжди мати в тямці свіжий історичний приклад, що славний версайський договір сам себе перечеркнув аподиктичним ствердженням вини за викликання війни.

Друге, ні одна сторона не має права ані не повинна трактувати свого контрагента як переможеного і розторощеного, хоч би на її думку так було, бо це недоцільно і до замирення не веде, особливо, коли дійсність цього не потверджує.

З цього виникає дальше, що не вільно противній стороні накидати домагання, кого вона має висунути як свого речника до евент. переговорів. Очевидно, що сам факт поставлення таких чи інших речників має першорядне значіння і може або допомогти акції замирення або допровадити до негайного припинення її. Чейже ясна річ, що речником замирення не може бути людина, яка демонстраційно на національно ворожому терені домагається двох національних рубрик для членів одного народу та яка відома зі свого зачіпливо-провокаційного тону.

Хтож із ким мав би переговорювати? Це лекше вирішити „старорусинам", котрі політично і суспільно ще незріжничковані, живуть ненов у патріярхальних часах життям моно-партії, ніж зріжничкованій вже під кожним оглядом українській національній громаді, котра складається сьогодні з численних політичних партій, груп і течій. З українського боку повинні входити в гру взагалі не політичні партії, а діячі доброї волі, з поважним громадянським стажем і впливом в українському громадянстві. **В першій мірі велику і почесну ролю має тут перед собою преса і письменство, ті великі потенціяли, що в житті націй вже нераз довершили великих діл, приготовлюючи почву для політичних діячів.**

І тому добре діється, що „Діло" веде цю дискусію та що само воно і за його почином інші часописи актуалізують питання війни чи замирення між двома відломами одної нації. Не прийняти цієї дискусії, а сприяти їй — ось вимога українського націоналістичного інтересу.

Скіз.

Большевики відновлюють православія у прикорд. смузі.

З прикордонної смуги Волині надходять дуже сензаційні відомости, а саме: Комуністи зацікавились акцією навертання православних українців і вживають заходів, щоб використати її для своїх цілей. Селяни деяких сіл кажуть, що буцімто вже бачили по той бік кордону, біля деяких зачинених церков, священників і юрби народу, навіть процесії. Цим, як кажуть, комуністи хочуть показати, що православні українці по іхньому боці користуються повною релігійною свободою.

Так чи інакше, а ця, на вигляд неправдоподібна вістка швидко передається з уст до уст.

Коли большевики справді відновляють на кордоні церковне життя, то це з іхньої сторони неабиякий трік.

Ще про Крим і Берестейський мир.

У числі 109. „Діла" п. І. Кревецький помістив листа у відповідь на мою статтю „Крим і Берестейський мир" („Діло" ч. 108).

Лиш з того листа я вперше довідався, що в 1919 році п. М. Любинський мав у Камянці щось говорити про кримське питання у берестейських переговорах та що той його виступ був переказаний п. І. Кревецьким у „Громадськім Вістнику" з 1923 р. ч. 33.

Цю статтю прочитав я тільки тепер і жалію, що в той час вона, рівнож як і сам камянецький епізод, пройшли непомітно, не викликали належного відгомону і тим не причинилися ще тоді до всестороннього вияснення цього моменту і звязаного з ним баламутства.

Отже згідно з „Гр. Вістником" виходить, що восені 1919 р. після вступного порозуміння У. Н. Р. з Польщею приїхали до Камянця два польські журналісти та на пресовій нараді з українськими журналістами доказували тим останнім, що за польську поміч Українській Державі варта заплатити, навіть „ціною резиґнації з деяких українських окраїнних земель".

Присутній на нараді М. Любинський хотів в імя „національної справедливости" переконати поляків не посягати на споконвічні українські землі і як приклад на те, що Україна не виявляє жадних тенденцій підпорядковувати собі „чужі землі", мав сказати („меншбільше") таке:

„...коли переговори (в Бересті Лит.) добігали вже до кінця і все найважніше було вже полагоджене, один з німецьких делегатів запитав нечайно, звертаючись до української делегації: „А в яких границях ви уявляєте собі Українську Державу? Яку територію маємо звільнити вам від російських большевиків?"

І не ждучи на нашу відповідь, виложив на стіл карту Східньої Европи, на якій були зазначені вже границі майбутньої Української Держави".

Глянувши на цю карту, я побачив, що до Української Держави влучено і Крим. І побачивши це, я негайно від імени української мирової делегації спротивився цьому, заявляючи:

„Крим — не українська етнографічна територія. Тому Україна, шануючи права інших народів, не посягає на Крим і не бажає прилучати його до себе".

Отже, з уваги на вище згадане, я знову заявляю, що вся ця описана сцена є **апокрифічна і не відповідає дійсности.**

1) „Коли переговори добігали вже до кінця" то пленарні засідання (крім, очевидно, кінцевого) більше не відбувалися, а праці конференції проходили у комісіях (політична, правнича, економічна тощо). Само собою розуміється, що на цих комісіях представники української делегації не могли робити відповідальних заяв, не порозумівшись з цілою делегацією. А на нарадах делегації справа Криму ніколи не підносилася. Абсолютно виключено, щоби М. Любинський всупереч нашому реґулямінові міг „негайно" ad hoc скласти німцям в імені делегації таку декларацію. Але як би навіть теоретично і припустити можливість такої недисциплінованости М. Любинського, то не треба забувати, що М. Любинський належав до політичної комісії і тільки там міг би робити якісь заяви, але до тієї самої комісії належав і я, який ніс відповідальність за її праці. І я рішуче стверджую, що там ніколи справа Криму не підносилась і М. Любинський не складав ніяких заяв у цій справі.

2) Весь дивогляд цієї сцени виходить ще і з того, що згідно з камянецькою промовою М. Любинський свою берестейсько-кримську заяву мав ніби то скласти з нагоди розмови на тему евентуальної німецької інтервенції на Україні. Тимчасом загально відомо і я категорично тут це підтверджую ще раз, що з уваги на те, щоби відразу не поставити нашої делегації в незручне підпорядковане становище, ніколи до підписання трактату про евентуальну інтервенцію на Україні з німцями в жадній формі, ні офіційній ні приватній, не говорилося і в цьому сенсі всі учасники української делегації дістали категоричні інструкції. Ніхто це відчували і ніколи цього питання передчасно навіть у приватних розмовах не порушували.

3) У ніяких документах ані споминах не тільки українських, але і німецьких (ген. Людендорф, ген. Гофман, гр. Чернін і інші) ні одним словом не згадується про Крим, що було б абсолютно незрозуміло, колиб дійсно істнувала така „відмова". Пізніше, коли саме через Крим виник у Києві конфлікт з німцями, український міністр закордонних справ п. Д. Дорошенко в

дотичній дипльоматичній ноті лише відповідно інтерпретував третій Універсал. Ясно, що якби існувала вищезгадана апокрифічна берестейська заява, то німці без сумніву на неї покликались би і Д. Дорошенкові треба булоб її також якось „інтерпретувати“.

Щоби не ширилось дальше баламуцтво і щоб люди не приписували берестейській конференції того вигаданого вчинку, уважав я за потрібне категорично спростувати цю камянецьку заяву і зі свого боку оповістити, що в ніяких берестейських актах, заявах, протоколах, тощо нема не тільки відмови від Криму, але навіть і згадки про нього.

Щодо самої камянецької промови, то я дозволю собі, наприкінці висловити один з моїх здогадів.

Знаючи вдачу М. Любинського, можу припускати, що десь після підписання договору він міг щось з кимнебудь з невідповідальних людей (бо німецькі дипльомати виїхали з Берестя) балакати про Крим та інше (тоді вже і про інтервенцію говорилося), але такі балачки, якщо вони і були, нічого спільного з конференцією не могли мати і не могли нівчому і ніяк ангажувати України.

У Камянці — патріот, але ідеаліст і романтик — М. Любинський, вражений польськими територіяльними вимогами, бажаючи у простосердньому пориві переконати поляків, міг для прикладу наговорити речей, які він сам без надуми вважав тоді лише реторичною фразою.

Сьогодні, на жаль, не можна встановити, чи завинив у тій справі тільки М. Любинський, чи призабув і неточно передав ту справу також і п. І. Кревецький, що оголосив її після 4 років, з памяти і як він сам застерігається — лише „менш-більш“ (другий учасник цієї наради п. О. Назарук нічого про цей епізод не згадував).

Якби там не було, щоб закінчити цю полеміку, я уважав моїм, як активного учасника мирових перемов, обовязком рішуче заперечити і спростувати цю камянецьку декларацію та в інтересах історичної правди ствердити, що берестейська конференція не містить в собі нічого, що моглоб обтяжити кримське питання.

Олександер Севрюк

колишній голова Української Мирової Делегації у Берестї.

—o—

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Понеділок, 18 (6) червня 1888.

„ПРИЯШОВ НА СВІТ ЗДОРОВИЙ РЕКРУТ“.

У передовій статті, присвяченій новому німецькому цісареві, Вільгельмові II-ому, читаємо:

„Недавний ще наслідник престолу а від пятниці німецький цісар Вільгельм II., син померлого цісаря Фридриха III. і цісаревої Вікторії, народився 27-го січня 1859 р. в Берліні. Розказують, що коли він народився, фельдмаршал Врангель виходячи з княжої палати, так оповістив столпій перед нею юрбі народу народини дитини: „Все добре, діти; прийшов на світ здоровий рекрут, якого лиш можна собі бажати“. Слово „рекрут“ може і стало характеристичним для теперішнього цісаря, бо з рекрута виробився опісля вояк, а військова натура цісаря Вільгельма є тепер його характеристикою“.

ЧОРНА РОБОТА „КІЕВСКОГО СЛОВА“.

В довгій статті „Діло“ вияснює, як то редактор „Кіевского Слова“, професор університету, А. Я. Антонович перехопив з почти листа співробітника „Діла“ Гладиловича до Володимира Б. Антоновича і твердив у своїм часописі, що той лист був писаний до нього, а в ньому „Діло“ хотіло продатися москалям. Тимчасом Гладилович звертався до визначного українського патріота проф. Володимира Антоновича з проханням, чи багатші наддніпрянські українські патріоти не підтрималиб морально і матеріяльно „Діла“ як всеукраїнського часопису у моменті, коли воно почало виходити щодня. Скориставши з подібних прізвищ на адресі редактор „Кіевского Слова“ перехопив листа і хотів „компромітувати“ ним „Діло“, що мовляв, воно звернулося до нього за „пособіями“. Розуміється ціла та затія не вдалася і „Діло“ здемаскувало чорну роботу „Кіевского Слова“ та його редактора.

ПОСВЯЧЕННЯ ПАМЯТНИКА О. ФЕДЬКОВИЧА.

„Торжественне посвячення памятника О. Федьковича відбудеться в понеділок дня 25. н. ст. червня в год. 4. пополудні на чернівецькому кладовищі Гoречі. Після того торжества відбудуться вечером в год. 7.30 поминки в домі церковного міщанського брацтва“.

XVI. Зїзд аґрономів.

Дня 15. червня 1938. р. відбувся черговий XVI. Зїзд Аґрономів Товариства „Сільський Господар“ у Львові. Зїзд отворив голова Товариства **Мирон Луцький** у приявї 75 аґрономів, інструкторів (ок) від 45 Філій Товариства „Сільський Господар“ та представників співпрацюючих установ Р. С. У. К., „Маслосоюзу“ і „Центросоюзу“. Відкриваючи Зїзд, голова вказав на вагу праці Товариства під сучасний мент. Предсідником Зїзду одноголосно вибрали присутні інж. В. Дмитренка зі Стрия, а секретарями інж. Я. Менцінського й інж. Р. Панькова. З черги виголосили реферати інж. І. Лапчук на загально актуальні справи Товариства та інж. А. Романенко про організацію праці хліборобського вишколу молоді у звязку з переходом з дотеперішньої 4-літньої на 3-літню програму праці. Після тих рефератів відбулася широка дискусія, в якій забирали голос майже всі учасники. У висліді нарад прийняли постанови про упрощення книговодства по Філіях і Кружках, точні звіти, точне плачення вкладок, переведення восені курсів для інструкторів (ок) поширення преси і видавництв Товариства та Філій для загальних справ і справ хліборобського вишколу молоді.

У полудневих годинах учасники Зїзду оглянули українську педаґоґічну виставу Рідної Школи.

З черги пополудні зреферував інж. І. Лапчук закон про впорядкування зеемльних спільнот, який торкається актуальних справ у сучасний емнт у краю.

При кінці Зїзду прощав учасників від Товариства „Сільський Господар“ директор інж. Евген Храпливий, взиваючи всіх учасників скріпити діяльність у краю, передбачену у статуті Товариства, після чого голова подякував учасникам за таку численну участь і розвязав Зїзд.

З польських справ.

КОЛИ БУДЕ ЗМІНА ВИБОРЧОЇ ОРДИНАЦІЇ?

Раз-у-раз появляються чутки про те, що перед найближчими виборами до сойму та сенату прийде зміна виборчої ординації. В останньому часі вязали справу зміни виборчої ординації з особою проф. Бартеля, мовляв він працює над новим проєктом ординації. У соймових колах є переконання, що покищо нема мови про те, щоб хтонебудь мав внести тепер проєкт нової виборчої ординації до сойму та що ця справа буде актуальна щойно пізніше.

ПОЛЬСЬКА ДЕМОКРАТИЧНА ПАРТІЯ

Польська преса від довшого часу заповідала, що у Львові має відбутися зїзд демократичних діячів, якого метою буде створити нову демократичну партію. Заповідали теж, що у тому зїзді візьме участь проф. Бартель, якого й висували на одного з провідників нової партії.

Цей зїзд справді відбувся і взяло в ньому участь понад 50 осіб. Предсідниками зїзду були проф. сен. Міхалович і проф. Чарнецький. Реферати виголосили проф. Міхалович та проф. Гандельман, які представляли необхідність створити демократичну партію і накреслили її програмові тези. Зїзд створив спеціяльну організаційну комісію, що має виробити програму демократичної партії. Нова партія змагатиме до того, щоб навязати контакт з ППС та „Стронніцтвом Людовим“. Ця тенденція до деякої міри незрозуміла, бо ППС і „Стронніцтво Людове“ належать сьогодні до опозиції, причому нова партія виявляє радше проурядові тенденції.

Цікаве, що не вважаючи на чутки, на зїзді не було проф. Бартеля.

ГРУПА „ЮТРА ПРАЦИ“.

З великим шумом виступила недавно з Озону група „Ютра Праци“, що мала оформитися також в окремий соймовий клюб і виступити вже на цій надзвичайній соймовій сесії. Але сесія сойму вже почалася, а про групу „Ютро Праци“ не чути. Кажуть, що покищо ця група намагається приєднати до себе більше послів. Між іншими пробувала вона зєднати собі ген. Люціяна Желіґовського, але він рішуче відмовився від якоїнебудь співпраці з групою „Ютро Праци“ і на терені парляменту і в краю.

—o—

Чи сонце світить, чи небо плаче...

На селі господар, коли складає плян найпильніших робіт у полі, мешканець міста, коли проектує якусь прогульку, моряк, коли вибирається на море — кожний зі страхом думає про те, яка буде погода, чи дощі та бурі не перешкодять його плянам і надії. Він слухає метеорольоґічних звідомлень, які надають крізь радіо, питає людей бувалих, з досвідом, врешті сам старається збагнути непевне на підставі власних спостережень. Однак усе це дуже непевне, навіть і барометер, якого стрілка дуже часто має спеціяльний „нахил“ до змін, не рушиться з місця, хоч будете стукати і стрясати інструментом.

Цих усіх побоювань і страху не відчуває льотерійний грач. Ні спека, мороз, гарна погода, ні градова буря не мають і не можуть мати найменшого впливу на хід і вислід гри на Клясовій Льотерії. Міліон можна виграти так добре під жаркими промінями сонця, як теж у часі найбільшої зливи. Єдиною передумовою вигри — мати льос.

Решта залежить від припадку і тільки від припадку. Одному пощастить нині, другому завтра або ще пізніше. Іншому пощастило вчора або давніше, однак усе завдяки припадкові. Саме під цим оглядом Клясова Льотерія незаступна, а гра на ній не підлягає ніяким, гідним уваги, обставинам.

Кожний з нас хоче напевне стати обєктом такого припадку... На це єдиний спосіб — засобитися в льос до першої кляси сорокдругої Клясової Льотерії, яка завдяки „пяткам“ дає великі виглядн на вигру. Тягнення починається 22. червня.

З відчитової салі.

Проф. д-р Чубатий: „Девятьсотпятдесять літ християнства на Україні“ — виклад у Т-ві ім. П. Могили.

Прелеґент зосередив увагу на християнізації Киева і на самій історично преважній події хрещення Руси. Вже до Володимира не тільки княгиня Ольга, але й інші київські володарі, дружина і визначні громадяни були християнами. Договір Олега з Греками (912 р.), той перший памятник міжнародного права у Східній Европі, скріпили присягою поруч нехристиян — християни. На Аскольдовій могилі тому поставили церкву, що він був християнином.

Бажаючи зясувати акт хрещення, не вдавався прелеґент у політичну вагу Володимирового діла, епохального не тільки для України але і для Східної Европи, він підкреслював здебільша високі етичні й культурні вартості, які внесло християнство, і з натиском підніс вагу християнства в процесі зєдинення племен у націю. А згодом у лихоліттях, після втрати державности, теж християнська віра зберегла націю.

На цікавий і мало відомий документ покликався прелеґент, розбираючи мотиви, які склонили твердого поганина Володимира прийняти Христову віру. Скандинавська сага дуже докладно описує гостину князя Олафа у Володимира в Києві. Колись вони, дружили, коли молодий ще Володимир виховувався на пів... чі в Новгороді, як у Швеції збирав військо проти Ярополка. Оляф уже став християнином і до того самого намовляв свого друга. „Володимире, вступи в мої сліди!“ — читаємо у скандинавській сазі, що дуже докладно передає всі розмови Володимира з Олафом. Володимир пішов у його сліди.

Чому з Царгороду приняв він християнство, хоч були звязки з Західною Церквою (кн. Ольги)? Ребелія грецьких воєвод Варди Фока і Варди Скліфа у Малій Азії, потім і в самій Греції, грозили не тільки розривом території, але і зміною династії. На просьбу цісаря Василя кн. Володимир ратував його, а це довело до його подружжя з царівною Анною, але передумовиною було особисте хрещення Володимира. В три роки потім приняв він християнство за державну релігію.

З великою ерудицією широким знанням і глибоким розумінням опрацював д-р Чубатий свій виклад, змістом, формою, укладом і методою — першорядної ваги. Актуальна тема й особа референта повинні були стягнути більшу авдиторію. Варто згадати, що не було ні ... ні з молоді ні з учительства.

Д. З.

Жіноча сторінка.

Всьому своє місце.

Пощо рікрічно у Зелені Свята прямують непроглядні маси народу на могили борців за волю? Це питання видається більшости аж дивовижним, бо на нього відповідь вже і дитина того народу. А однак заходить потреба виразно означити цілі цього народнього паломництва. Це ідуть живі поклонитися тіням тих, які на дорозі до здійснення найвищого ідеалу нації зложили у жертву найвищу ціну, своє життя. Ідуть подякувати їм за їх жертву і наче у джерел животворної криниці народньої сили черпати віру у краще майбутнє нації. Поруч з найстаршими ідуть наймолодші представники всіх верств народньої спільноти.

Починаються поминки Богослуженням - панахидою і в ту хвилину у предивній містерії нав'язується звязь між духом живих та духом погибших. В цілім культурнім світі найвищим висловом цієї містерії є безоглядна мовчанка. Вона будує нерукотворену святиню для злуки народнього духа.

А пригадаймо щойно минулі поминки. В часі цілої панахиди над могилами борців і навіть в цей мент, коли хор співає „Вічную память" і в імені многотисячної маси народу складає запевнення, що „во вік їх щирим серцем помяне", коли ще живі члени Армії віддають їм військову почесть, коли хиляться над їх могилами прапори орґанізацій і установ, чи не вразили вас прикрим дісонансом нестримані голосні розмови та навіть сміхи?

З жалем приходиться ствердити, що до непошанування місця і хвилини причиняються в першій мірі жінки, себто ті, яким стало приписують чутливішу вразливість і ті, які покликані для плекання національних культів. В часі панахиди поводяться, начеб не прийшли у паломництві до святих місць народу, а з прогулькою у ліс чи в поле. І так учениця якраз в цей мент обзнайомлює товаришок зі своїми шкільними перипетіями, а старші жінки оповідають про свої родинні, господарські і тоалетні клопоти, і здається вам, що перед вашими очима біжить лента фільми Сорочинського Ярмарку, а неодна з приявних жінок найшла би в тій фільмі для себе почесну ролю.

В круг своїх заінтересувань втягають знайомих мужчин, які назагал поводяться куди поважніше і пристойніше. Також належить оцінювати ентузіязм збірщиків для цілей збірки в часі походів перед і по панахиді, але ніяк не можна погодитися на це, щоби в час панахиди переривали повагу хвилини калатанням пушкою і голосним зазивом до жертв.

Наші походи на могили борців не є лиш маніфестацією перед чужими, а є виявом найвищої пошани і любови для тих, що життям жертвували за здійснення народнього ідеалу і нехай цей вияв буде направду поважний і гідний народу, що розуміє і оцінює їх жертву. На товариську розвагу маємо багато свят і буднів, а в день і в місці культу могил належить здержатися від розваги, а віддатися всеціло самому культові. **Мк.**

НАШІ ТОРБИНКИ.

Давніше носили наші бабці, а навіть ще й мами торбинки, які називались або „помпадурка" або редікюль.

Помпадурка це був мішечок з шовку, коралів, плетива, оксамиту чи іншого матеріялу, а на горі стягнений шнуром. Такі „помпадурки" звичайно оздоблювали ріжними рожечками, ронами чи іншими штучними квітами, або фальбаночками, а на долині ще й пришивали кутасик.

„Редікюль" — була це квадратова чи подовгаста плоска торбинка замикана на металевий замок з металевим ланцюжком чи шкіряним держачком, який носився через руку. Властиво „редікюль" — що малоб означати в точнім перекладі „смішний" — не є правильною назвою. Ці торбинки називались при свому народженню „ретікуль", що зовсім не означає смішний, але так називались сітки, що притримували в середновіччу волосся красунь. До торбинок ця назва підходила остільки, що жінки звичайно складають туди ріжні дрібниці, які носять переважно з собою.

Може назва „редікюль — смішний" більше відповідалаб тим торбинкам, що їх носять сього року в Парижі ріжні великомодні дами. Уявіть тільки собі наймоднішу цьогорічну паризьку торбинку (сподіваймося, що до нас ця безглузда мода не дійде) у формі жаби зі запнутим на „зіпс" ротом, чи песика, якого животик також замикається на такий замок, або мухоморика з червоного сафяну, або велике червоне серце замкнене стрілою, чи парасольку завішену держаком на руку, — чи власне таким торбинкам можна дати іншу назву як „редікюль"? Як так далі піде, то взагалі можна буде сподіватись, що жіноча мода знайде всьому інше призначення як воно мало дотепер. Кошик на папір чи до накупівноситимемо на голові, а капелюх буде торбинкою — взагалі скільки то всяких можливостей і несподіванок нас може чекати від такої химери.

ІДЬ ТІЛЬКИ ПРАВИМ БОКОМ У НАПРЯМКУ РУХУ!

Балачки про моду.

ОДЯГ НАШИХ МАЛЕНЬКИХ.

Мамо, памятай, що не тільки ти мусиш бути добре і модно одягнена, але й твоїм малим пестіям належиться на літо не тільки нове, але передусім зручне й гігієнічне одіння!

Отже передусім памятаймо про гігієну діточого одягу. Ось чому діточий одяг мусить бути без зайвих прикрас, простий, зручний і чистий. Що є забезпекою чистоти діточого одягу? Перш всього матерія з якої шиємо одяг, а вона буде така, що її все можна прати без остраху, що стратить вона на своїй красі і розсипеться від мила. Полотно, ріжного рода бавовняні крепи, вуалі, батисти, піка, попеліна, а у парадніших суконок орґанді, жерсі, сирий шовк чи шантунг — це матеріяли для діточих одягів. Для хлопячих одягів ще добре надається легка фланелька.

Для діточих суконок надаються всякі кольори і живіші і пастелеві. Можуть це бути матеріяли однокольорові, а можуть бути і пестрі, можуть бути гладкі, а також і взористі.

Свому хлопчикові вшийте флянелеві штанятка, а до них блюзочку з шантунгу чи епонжу —носитиме це вбрання в місті. До забав чи на село пошийте малому панові штанята з полотна, а до них блюзку з довшими, а другу з коротшими рукавцями. Блюзочка може бути з ...чого матеріялу, як попеліни чи ін. Тим найменшим хлопятам можете зробити комбінацію (штанці разом зі станичком) з кольорового матеріялу, але не забудьте пришити великі кишені, до яких складатиме він усі свої скарби: камінці, кавалки шнура, пера, що їх стратить якась пташка та інші дрібниці, які ви з гамором і великими протестами власника викидатимете (якщо вам вистарчить на те характеру) що вечора. Трохи старшим хлопчикам зробіть штанята з шлийочками.Носитиме до них кольорові сорочинки з короткими рукавцятами, або носитиме їх і без сорочки, щоб ліпше тіло віддихало й опалювалось. Будете мати велику потіху дивлячись на бронзові від сонця плечі та шию. А коли настануть холодніші дні дасьте дитині теплішу сорочинку чи навіть і блюзочку.

Коли будете шити суконочку своїй малій донечці, то будете мати багато спокус, щоб її оздобити ріжними прикрасами. На жаль через ті прикраси суконочка втратить на своїй практичности, але за те в першій хвилині поки мала не сяде десь у пісок чи не замастить тої паради ягодами милуватиме вона ваше око. Для міста надаються ріжні дорожчі матеріяли. Будуть це ріжні квітковані „емпріме", сирий шовк, орґанді, легка вуаля. Спідничка такої суконочки буде широка „звонова", або складана. Прибрати мо...ете ріжними фальбаночками, закладками, гафтом чи вишивкою. Та дійсно практичною і гарною буде і для міста суконочка полотняна прибрана нашою народньою вишивкою. Що може бути краще на дитині, як біле полотно, яке можна кожної хвилини випрати і випрасувати і від того воно не втратить нічого ні на своїй красі, ні на практичности. Таке полотно надається добре і на щоденні суконки — бож навіть варити його можете, а цеж при ріжних плямах, які дитина на себе за ввесь день назбирає, таке необхідне. Тільки таких суконок вже не вишиваємо, або вишиваємо нитками, що не пускають кольорів. Вишивка мусить бути дуже скромна і легка у взорі, аби не робила напаськаного враження. До гри і на літнисько чи на село зробимо і дівчинці комбінацію з штанцями. Може така комбінація бути з легкого матеріялу з штанцями широкими, чи бальониковими т. зв. зібраними на гумку навкруги ніжки. Ці штанці добрі тому, бо не допускають піску та бруду. Часом для тих найменших дівчаток вистарчать також штанятка тільки на шлейках, щоб тільце вільно віддихало і розвивалось.

Не купуйте на всі ті діточі паради дорогих, хоч може й дуже тривалих матеріялів — не виплатиться. Дитина росте, а з другого боку коли хочете попустити дитині трохи волі і веселої забави то легко кожний діточий одяг наражений на знищення. На що вам зайвих дорікань дитині, а собі псування нервів? Певно, що від малку привчатимете дитину до порядку і чистоти в одежі та до бережливости, але не будете гризти ні себе, ні дитини матеріяльними шкодами від знищеного одягу. Натомість зробіть як можна більше таких дешевих діточих одягів, щоб дитина все була чистенько вбрана, навіть тоді, коли й бавиться ввесь день на дворі та й замаже суконку, бо буде мати другу на зміну.

Не обмежуйте дитині волі через одяг, собі-ж не робіть клопоту з великими видатками на ту одежу, а побачите скільки будете мати радости ви і ваші улюбленці, що наберуться від сонечка і води та повітря здоровля, радости та енергії. **Рита.**

Практичні поради.

ЯК УТРИМАЄМО НАШІ МЕБЛІ В СВІЖОСТИ І ПОРЯДКУ.

Утримання політурованих меблів, що є тепер у такій моді, в порядку, зовсім не така тяжка річ, як собі дехто з господинь уявляє, треба для того тільки дещо знання, як у якому випадку зарадити лихові. Ось тут кілька приписів на такі ріжні „хвороби" наших меблів:

1) коли вазочка з водою залишить вам на політурованій поверхні „коло", або коли маємо іншу пляму від вогкости то позбавимось її так, що натремо ушкоджене місце густим розчином звичайної кухонної соли у чистій воді. Як тільки пляма зникне, зараз же старанно витираємо сухою шматочкою а потім тремо сірою замшою (ірхою) або вовняною шматою аж почне знову добре блищати.

2) Темні плями від гарячих тарілок чи філіжанок на політурованій поверхні зникнуть від того-ж розчину соли, або коли злегка ту пляму натремо оливою.

3) Плями від вогкости усуваємо коли потремо їх ватою, змоченою в мішанині олива з алькоголем, а потім добре витремо фланелею.

4) Масні плями на меблях усуваємо так, що спочатку змиємо їх теплою водою, а потім натремо вапном з коріння „миляна". Як що після доброго витирання замшею чи фланелею меблі не наберуть потрібного полиску то тоді натремо їх поверхню звичайним воском і потім знову старанно витираємо.

5) Як що маємо дубові або горіхові різьблені меблі то мусимо їх час від часу старанно вичистити щіткою з довгим волосом, а потім злегка натерти терпентиною і висушити фланелею та вигладжувати замшевою ш'ірою.

*

Якщо хочете відсвіжити ваші деревляні таці, то спочатку добре витріть їх фланелевою шматинкою, а потім таку саму шматинку вмочіть кільками краплями терпентини і витирайте тацю, потім змішайте дві ложки олива з ложкою спиртусу до палення, змочіть добре в цій рідині шматочку і легенько чистіть тацю, а наврешті знову все добре витріть сухою фланелькою.

*

Часто буває, що лінолеум повигинається і погорбиться. Зробіть тоді так: з лівої сторони добре змочіть погорблене місце, а потім оберніть на праву сторону і притисніть чимось тяжким пошкоджене місце.

Тільки освіта й виховання запевнить майбутність Народу. Тимто не жалуймо датків на освітньо-виховну працю „Просвіти"!

Сторінка без політики.

Як вони виходили замуж.

В ріжних часописах світу появилися найріжніші літні анкети. Такі літні анкети мають величезний успіх серед читачів. Один великий льондонський часопис уладив анкету на тему: „Як ви заручувалися?“ Серед відповідей є чимало дотепних і веселих.

Одна з читачок написала: „Я стрінула молодого цукорника. Він випікав книші на ріжні нагоди. Його спеціяльністю були весільні торти. У день моїх уродин він прислав мені прегарний торт. В середині була маленька срібна коробка і в ній питання, на яке я відповіла „так“!“

„Мій муж — пише інша — син комісаря поліції і він мешкав у будинку комісаріяту. Одного разу він показав мені розміщення комісаріяту: канцелярійні кімнати й арештантські келії. Ми сіли на арештантській причі і він сказав до мене:

— Той дім справді поганий. Я уладив би життя своїй жінці в домику, в якім жилоб лиш нас двоє. Що ви на те скажете?

Я відповіла, що годжуся з його поглядами і — тепер не жалую своєї згоди.

Артистка-акробатка, яка виконувала стрімголовні, небезпечні еволюції на трапезі, оповідає таке:

„Я повисла на трапезі головою вниз і готовилася до рисковного кроку. Саме цю небезпечну секунду вибрав мій майбутній муж, щоб запитати мене: „Ідо, хочеш вийти за мене заміж?“ Я вже розгойдалася й летіла на другий трапез, тому теж не могла йому відповісти. І щойно виконавши поворотний скок, могла я сказати йому „так“ і знову скочила. Імовірно я єдина жінка, якої жених не обняв і не поцілував негайно після того, як почув слово згоди“.

„Від мого мужа дістала я цілу серію поштових виднівок — пише ще інша. — Він був незвичайно несміливий і в нього не лиш що не було відваги поговорити зі мною якслід, але теж і написати ясно все в однім листі. В понеділок я дістала поштівку з першим словом: „Чи хочете...“, у вівторок другу „вийти“ — в середу „за мене“ — в четвер „заміж?“ На останній виднівці був тільки підпис.

Уже після нашого вінчання з легким докором я казала йому, що за ті гроші він міг був вислати до мене телеграму.

—o—

Найважніше — це рекляма.

Чого то вже не роблять у Голівуді для реклями? Саме тепер майже у всіх американських часописах появилася світлина молодої акторки Гльорії Стюарт, яка може почванитися тим, що поставила рекорд реклямової винахідчивости навіть в американських умовинах гідний окремої згадки.

Одного дня прийшла їй до голови геніяльна думка. Молода американка важить 59 кг. Перевіз летунською почтою посилки вагою 59 кг. коштує 245 долярів. Міс Стюарт прийшла на летунський майдан і заявила, що хоче, щоб її вислали як летунську поштову посилку. Щоб офранкувати посилку марками, дотепна американка привезла зі собою рульон, в якому було 24.500 марок по 1 центові.

Урядовці летунських ліній в такій державі, як Америка і в такім місті як Голівуд проявляють іноді незвичайну услужливість, намагаючися при тім виконати суху букву приписів і правильників. А в приписах ніхто не передбачував такого випадку, як висилка живої людини немов якийсь клунок.

Якби воно там не було, подорож міс Гльорії Стюарт мала таки відбутися. На летунському майдані опинилася „припадково“ маса ріжних репортерів і фотографів саме тоді, коли літак мав відчалити з майдану із „живим клунком“. Дотепну й винахідчиву міс Стюарт відфотографували у всіх можливих позах — цілу обклеєну поштовими марками й без них...

Найважніше те, що рекляма мала свій успіх. Агенції, які фінансували коштом 245 долярів, яких молода акторка не мала, цілу справу, розіслали світлини міс Стюарт до часописів та ілюстрованих журналів цілої Америки.

Міс Гльорія Стюарт стала відразу славна й тепер напевно матиме вже свої доляри не лиш на летунську посилку, але й на інші витребеньки.

Похід пляшок.

У провансальськім місті Бульбон у деп. Рони відбувся минулої неділі традиційний „похід пляшок“.

Ця романтична церемонія залишилася ще з тих часів, коли вино вважали люди якимсь надземським даром. В поході брали участь тільки мужчини. Кожний із них держав у руці пляшку наповнену молодим вином.

Похід доходить до старовинної церкви св. Марселена, де священик благословить принесені пляшки з вином. Там теж пляшки відчиняють і частину вина з пляшки випиває при загальній мовчанці кожний із учасників походу.

Відтак пляшки знову затикають і останки вина відносять з найбільшою обережністю домів. Винокури вважають це вино найкращим ліком проти пропасниці і болів шлунка.

—o—

Французьке село загибає.

Франції даються дошкульно в знаки два великі лиха, а саме упадок народин та вимирання сіл. Саме тепер льокальні органи влади Валянсієну повідомили про новий багатомовний приклад.

Село Есвар нараховувало в 1921 р. 323 мешканців. Тепер воно має вже лиш 280 мешканців. Цього року в тому селі не занотували ні одних народин.

Купці втікають із того засудженого на загибіль села. Один за одним втікли: пекар, мясар, різник, торговець вугля. Доволі добре ще заробляв коваль і він покинув кузню та перенісся до праці на залізницю.

Робучих рук не стає і тамошні фармери не можуть обійтися без помочі спроваджуваних із закордону, здебільша з Польщі робітників. Та з кожним роком все більше поля стоїть облогом. Тільки емерити хочуть ще жити на селі. Робуче населення воліє міське життя.

Сто літ тому селяни творили ще 75,6 прц. населення Франції, в 1886 р. — 64,1 прц. в 1931 р. вже лиш 48,8 прц. Обезлюднення села йде з катастрофальною швидкістю

Важко догодити акторці.

Відома фільмова зірка Констанс Беннет замовила собі портрет у модного в Голівуді Віллі Погани. Коли портрет був готовий, міс Беннет попала в розпучу: вигляд очей видався їй чужий, ліва рука за важко лежала на поручі крісла, талія була грубша, ніж справді, жилки на нозі теж неподібні до її жилок і ясно-платинове волосся мистець намалював руже.

— Між мною і цим портретом нема ніякої, навіть найменшої схожости — заявила тоді артистка.

Частину умовленої за портрет суми фільмова зірка заплатила при замовленні портрету, одначе відмовилася заплатити решту. Малар звернувся тоді до суду.

Суд відкинув домагання маляра, погодившися з акторкою, що Віллі Поган намалював деякі частини фільмової зірки не зі самої артистки лиш з іншої модельки. У причини, з яких малар таке зробив, суд не хотів вдаватися.

ДИТИНА — ДИВОГЛЯД.

Будепештенські часописи повідомляють, що в клініці Клявзенбургу уродилася дитина-дивогляд. А саме природа була для немовляти аж надто щедра, бо дала дитині аж три руки, 15 пальців і два серця. На підставі опінії лікарів новородок зовсім здоровий та [illegible] буде карликом. Його вигляд, неподібний до звичайної дитини, викликує незвичайно прикре враження.

АРГЕНТИНСЬКІ КОНІ СІЮТЬ ПАНІКУ НА ВУЛИЦЯХ ЛІСАБОНИ.

Португалія, яка не має відповідної скількости коней власного хову, закупила в Аргентині для своєї кінноти кількасот коней. Коні доставляє Аргентина партіями. Коні такі дикі, що їх треба конче освоювати, що звичайно триває кілька місяців.

Недавно привезли на данськім кораблі транспорт 94 коней. Підчас вивантажування коней кількадесять штук розбіглося по місті. За четироножними втікачами почалася по місті справжня погоня, яка викликала величезну паніку серед публики. Один із погоні упав так нещасливо, що його мусіли відвезти в тяжкому стані до лічниці

—o—

ВЕСЕЛЕ

ТАЙНА.

— Як ви смієте називати мене [illegible] дурнем?

— Вибачайте, мій пане, я не знав, що ви хочете затримати це в тайні.

В ГОСТИННИЦІ.

— Пане — хвилюється гість — ви додали мені до суми дату.

— А чи ви, шановний добродію, не знаєте, що час — це гроші — каже господар.

У ШКОЛІ.

— Якби ти поділив 10 яблок між 12 [illegible]ців?

— Я зробив би компот, пане професоре.

ДОБРА ПРИЧИНА

На залізниці. Пасажир:

— Ці закуски дуже малі.

— Бо поїзди стоять на нашій стації [illegible] одну хвилину.

ЛЮБОВ НА ВІДДАЛЬ.

Жінка (виїзджаючи в дорогу [illegible] чоловіком): „Будеш мене любити, хоч я [illegible] далеко від тебе відїзджаю?“

Чоловік: „О, певно, моя дорогенька. [illegible] далі ти від мене, моя люба, тимбільше [illegible] тебе!“.

ДОТЕПНИЙ ЛІКАР.

Пацієнтка: „Чому ви веліли виставити [illegible] язик, коли ви навіть не глянули на нього?“

Лікар: „Я хотів спокійно виписати [illegible]цепту“.

СИЛА ЕЛЕКТРИКИ.

Він: „Коли я читаю кілько [illegible] може зробити електрика, то це побуджує [illegible] до глибокого думання...“

Вона: „Дійсно електрика може [illegible] надзвичайні річи.

ЯКІ ГРОШІ...

Мати зі своєю донечкою Ганею [illegible] церкви. По дорозі промовила до [illegible]тельки, з якою йшла: „Думаю, що [illegible] повідь не була дуже добра“.

— Мамцю — каже мала Ганя — [illegible] нули на тацу лиш сотика! Що [illegible]тика?

ЗЛЕ ЧУЄТЬСЯ.

— Влодку, чому не йдеш до школи?

— Не можу йти, бо не чуюся добре.

— Де не чуєшся добре?

— В школі.

БАГАТО РУХУ.

Лікар: Коли хочете [illegible] редусім уживати багато руху. [illegible] сидите?

Пацієнт: Ні, останній раз [illegible] місяці.

ДОБРІ ЧЕРЕВИКИ.

Пані у крамниці до послугача: [illegible] родно, мусите це зрозуміти, [illegible] черевики вигідні на ногу, [illegible] ни гарно виглядали й були [illegible]

— Ах, так пані. Думаю, що [illegible] відповів послугач — [illegible] були широкі в середині й [illegible]

Не треба далеко шукати.

Є така приповідка: гроші лежать на дорозі, треба тільки по них схилитися. В дійсності таке трапляється рідко, зокрема в Европі. Щоб комусь під стопами заблискотів діямант, або щоб копаючи в землі попасти на грудочки золота чи діямантове поле, треба поїхати до Бразилії, до Полудневої Африки... Зокрема — треба мати щастя! Бо можна копати і шукати цілими роками та не найти навіть ґудзика.

Однак у кожній приповідці є дещо правди, спертої на якімсь випадку, що колись трапився. Тому і нашу приповідку можна по малій зміні застосувати в життю. Треба тільки вміти дивитися і мати все отворені очі, а тоді напевне не проґавимо найменшої нагоди, яку нам несе життя.

Наприклад гроші лежать часто за виставовою шибою. Ріжні суми — від сотень до тисяч і десяток тисяч. І це майже на кожній вулиці. Їх може мати кожний, хто тільки забажає.

Фантазія? Ні! Найправдивіша дійсність — як говорять. Гроші лежать за тонкою шибою виставового **вікна**, чекають на свого власника. За десять золотих може кожний дістати кольоровий відтинок, який дає йому право одержати пяту частину виграшу. — Так — виграшу! Бо, що державна льотерія дає кожному власникові льотерійного білету змогу виграти — про це вже напевне знаємо з часописів, як також із оповідання тих, яким вигра отворила кращі вигляди в їхнім житті.

Хто думає про завтра, хто має якісь пляни, проекти і шукає грошей, хто дбає про долю своєї рідні, той не забуде засобитися в льос до першої кляси 42. Клясової Льотерії, якої тягнення починається вже 22. червня ц. р.

Десять золотих, які видамо на купно „пятки" льотерійного льосу, можуть принести щастя і долю. Хто досі грав — добре про це знає. Хто не має льосу — шкодить собі самому.

З українського життя на Буковині.

„РУСЬКА БЕСІДА" МАЄ НОВИЙ ВИДІЛ.

Колись рухливе і багате центральне товариство „Руська Бесіда" в Чернівцях, з 246 читальнями, періодичними виданнями та народнім університетом, зредукувалось до централі в одній кімнаті в „Народньому Домі",а його діяльність обмежилася до 10—15 засідань на рік. На останніх загальних зборах вибрали такий новий виділ: М. Івашко — голова, Довганчук — писар, д-р Омельський скарбник, Кисилиця — господар, Вусик, Кучерявий, Станислав Проць — члени.

З волинської хроніки.

КОНФІСКАТА ЧАСОПИСУ „ЦЕРКВА Й НАРІД".

В „Ділі" вже появилася коротка вістка про конфіскату ч. 10 органу волинської православної епархіяльної влади „Церква й Нарід", що виходить гарними двотижневими зшитками в обемі коло 40 сторінок. Згадане число заняли за статтю „Де служба Божа найдорожча" — спогади колишнього вязня про релігійну стоянку вязничного життя — та за вірші П. Куліша „Псальми" (XIII і XV), яких російська цензура не конфіскувала. Цілий наклад забрали, і в тому найбільше втрата для читачів, бо в заборонему числі **на першому місці було вміщене „послання" православного епископату в Польщі, викликане навертанням православних українців.** Справа спрямована до прокуратора, підтягають її під § 170 к. к.

НАРАДИ В ПОЧАЄВІ.

Як повідомляла преса, митрополит Денис їздив до Почаєва на торжества, звязані зі святом Вознесення, і мав залишитися там аж до Зелених Свят. У тому часі відбулася в Почаєві нарада, в якій взяли участь волинські українські посли. Як кажуть, нарада звязана з тією ситуацією, що витворилася в останньому часі у православній церкві. Між іншим і на Волині, де від грудня минулого року йде так зване навертання православних українців.

Ходять чутки, що російські кола намагаються використати ситуацію і, в імя оборони церкви, намовити українців примиритися зі „славяністами" та, звичайна річ, стримати розмосковлення церкви.

Кажуть теж, що й рішальні чинники підтримують таке замирення православного населення на Волині. У мові українців це значить: зберігати в церкві „русскій" дух, що своїм діянням довів Волинь до Гриньок, Дедеркал і т. д.

Українці ще раз підкреслюють, що так звана українізація церкви має на меті не саму богослужбову мову, але звільнення церкви від характеру й функцій русифікаційної твердині. Думка українського громадянства така: коли „русскіє" батюшки, що довели православіє на Волині до такого ослаблення, справді дбають про церкву, то повинні або усунутися з неї, або виконати всі справедливі домагання українського народу, господаря церкви.

НА ВІДТИНКУ ВУО.

Перед кількома днями відбулося в Луцьку засідання головної ради й управи ВУО у звязку з витвореною на Волині ситуацією. Стверджено, що положення українського народу з кожним днем стає важчим. Між іншим запанувала думка, що тепер треба спиратися на власні сили. Принято низку ухвал, а між ними й рішення: на випадок якби теперішній стан продовжувався, звернутися до найвищого в державі чинника.

Одночасно деякі польські кола місцевого, волинського, походження поширюють думку про необхідність порозуміння з українським громадянством, яке за часів воєводи Юзевського силоміць відсунули від громадського й політичного життя, і цим способом остаточно зліквідувати „юзевщину".

І в той саме час варшавська ендецька преса піддає думку зліквідувати ВУО, а на Волинь з метою підсилення акції Гертиха починає заглядати вже й редактор Грабик (Горохів).

—o—

ҐЕН. СЕДІЛЛЬО КОМАНДУЄ ЧОТИРМА ТИСЯЧАМИ ПАРТИЗАНІВ?

До Тексасу наспіла вістка, що ґен. Седільо не зрезиґнував з повстання. Він зєднав собі 2 партії, що мають впливи серед селян і тепер знову має коло 4.000 партизанів.

—o—

З нових видань.

Появилася невеличка розміром, але дуже цінна праця нашого визначного математика, проф. д-ра Володимира Левицького п. н. „**Релігія і наука. Великодні гадки**" (Львів 1938, 8°, 30). Книжечка присвячена „о. совітникові В. Садовському, одному з найсвітліших умів серед нашого духовенства". Автор додає: „Довгим та цікавим дискусіям з Ним завдячую незвичайно багато, бо якраз вони дали мені товчок до моїх останніх праць, присвячених справам повної гармонії між релігією та наукою — справам, що відбилися у світі широким відгомоном у кругах найбільших світочів науки і духа". У „Примітках" автор подає й заголовки тих своїх праць, а саме: Гадки про життя, Революційні течії в сучасній фізиці, Старі ідеї — нові думки, Головні основи сучасної астрономії, Свобода волі в світлі сучасної фізики.

В названій на вступі новій своїй розвідці автор старається доказати що між релігією і наукою нема властиво ніякого противенства, хоч так могло декому ще недавно здаватися. Автор покликується щодо того головно на виклад славного берлінського фізика Макса Плянка п. н. „Релігіон унд Натурвіссеншафт" (1938), а також на книжку проф. Бафінка п. н.

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 11

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

ОДИН ВЕЧІР.

Ювілейне Франкове свято мало відбутися напередодні свята Івана Котляревського та, поки воно наспіло, життя в „Академічній Громаді" йшло без важніших подій. Бували часом відчити студентів, але дуже рідко. Не знаю, чи не в березні 1898 р., був відчит Льонгіна Цегельського про 1848 рік. Оцей відчит згромадив був у товаристві більше студентів. На нього прийшли також: Михайло Грушевський, Михайло Павлик, Остап Терлецький і Франко. Після відчиту молодь пішла до „Єзуїтського саду" на спільну вечерю, а ресторатор на ту мету відступив їй велику салю. З молоддю пішли тоді на вечерю Франко, М. Грушевський і Павлик. Вечеря була, як звичайно, студентська, скромна, але за те настрій був добрий, бадьорий. Мало коли бачив я в такому веселому настрою Франка й Павлика як тоді. За шклянкою пива йшли тости й промови. Промовляв дехто з молоді, промовляли також Франко, Павлик і Грушевський. Франко підносив у своїй промові великі заслуги Остапа Терлецького для поступу й культури і ставив його на зразок молоді. Павлик, як звичайно, славив Михайла Драгоманова. Всі гуртом співали українських пісень. Співали Франко, Грушевський і Павлик. Павлик навіть учив співати улюблених Драгомановим пісень. І так серед поважної гутірки та співів ми провели гарний вечір до пізньої години.

1898 р. зважився Франко ще раз кандидувати на посла до австрійського парляменту в Тернопільщині. Його старий ворог Казимир Бадені уступився був йому з дороги, намісником став у Галичині гр. Лев Пінінський, естет і вчений, отже Франко міг думати, що вибори перейдуть леґально і він дібеться свого. Проте не сталося так, як мріяв. Вибори, правда, відбулися без проливу крови, зате так майстерно, що Франкові пропало кількадесять голосів, що віддали за нього виборці, і він знову не став послом. Кандидував на посла цим разом востаннє. Вже більше не приходила йому охота кандидувати. Невдачу прийняв він спокійно і пішов за голосом Спінози: „...satius est... iniurias aequo animo ferre, et studium iis adhibere, quae concordiae et amicitiae conciliande inserviunt".

III.

М. ГРУШЕВСЬКИЙ НА КАТЕДРІ. — Т-ВО ІМ. ШЕВЧЕНКА СТАЄ НАУКОВИМ.

Восени 1894 року приїхав до Львова молодий київський учений Михайло Грушевський і обняв у львівському університеті катедру всесвітньої історії з особливим оглядом на історію східньої Европи з українською викладовою мовою. Вступний виклад з давньої історії Руси прочитав він 30 вересня (12 жовтня н. с.) 1894 р. Одна з найбільших університетських саль ледви вмістила слухачів, серед яких були й старші люди. Галичани призвичаєні були бачити героями царів, князів, гетьманів, бояр, тимчасом від молодого вченого, в якому хотіли мати „готовий авторитет", вони почули щось зовсім противне: єдиний герой історії — це нарід, народня маса, а мета історії — зрозуміти „стан економічний, культурний, духовий" цієї маси, „її пригоди, її бажання й ідеали". Така демократизація історії певне не подобалася слухачам, особливо старшим, — вона й тепер ще не подобається деяким, — але вони мовчали та оплескували молодого вченого. Оплескували, хоча цей учений сказав ще більшу єресь, що всяке „iuratio in verba magistri" він уважає за неможливе. Як то не вірити в догми, в авторитет, в професора університету? Але що було робити, коли вже прийшов такий революціонер та й ще такі авторитети, як проф. Володимир Антонович і Олександер Кониський, особливо перший, казали його шанувати, то треба мовчати й чекати що буде далі.

Ще перед проф. Грушевським проф. В. Антонович і О. Кониський настоювали, щоб товариство ім. Шевченка перетворити на наукове. Але говорити легше, як зробити: не було кому взятися до такої тяжкої роботи. Правда, була

„Ді Натурвісеншафт ауф дем Веге цур Реліґіон" — дві найгарніші речі з того поля. У згоді з тими обома ученими д-р В. Левицький твердить: „Розсліди електронової та квантової фізики з одного, а астрономічні і астрофізикальні досліди нашої галяктичної системи і позагаляктичних мряковин з другого боку ведуть нас із цілою рішучістю консеквентно до погляду, що загадки світа без решти ніколи не дасться збагнути та, що світом кермує одна велика всемогуча Воля, що находиться поза ним". Але попри математику і фізику автор узглиднює також хемію і біольоґію, особливо на основі кількох дуже цікавих праць німецького лікаря Фенцмера, при чім порушує також справу відносин „смерти" до „життя". Він робить висновок: „Як бачимо, смерти в дійсности нема; є може процес умирання і переходу в іншу форму стнування" (ст. 24).

Авторові належиться подяка за те, що він своєю книжечкою також серед нашої української суспільности старається викорінити хибний і дуже шкідливий погляд, мовбито „наука" була протилежна „реліґії". Але мушу тут зараз додати, що реліґія — то не є справа ані математики ані фізики ані хемії ані мінеральоґії ані навіть біольоґії у вужчім того слова значінні, тобто біольоґії ростин (фльори) і тварин (фавни), бож навіть найвищі типи тварин (нпр. малпи) не знають і не мають жадної реліґії. Реліґія є виключно тільки проявом людського життя. Отже вона належить до біольоґії, але гільки у найширшім того слова значінні, і так — очевидно — має звязок і зносини також із математикою і з хемією, бо й вони, як і всяка наука взагалі, є також біольоґічними проявами чи продуктами людського істнування і творчости. А що людське життя є явищем збірним (родинним, громадським, національним, державним), то й реліґія як конечний складник того життя є явищем визначно соціяльним — і тому суть реліґії найліпше видко в історії людства. Дуже раджу нашим читачам по цінних книжечках д-ра В. Левицького взяти до рук прегарну нову працю проф. Ферстера (Фр В Ферстер: Евіґес Ліхт унд меншліхе Фінстерніс, Люцерн 1936, 8°, 125).

Д-р Іван Копач

НОВИНКИ.

же невеличка громада вчених у Галичині, був акий Франко, можна було з Женеви чи Софії покликати Драгоманова, але таких „антихристів", як вони, не приймали в члени товариства, не то, щоби давати їм провід у ньому. Від біди загальні збори ухвалили 13 березня 1892 р. новий статут, переіменувати товариство на наукове, але поки що науки в товаристві не було, а болілй було її обмаль. Тимчасом Драгоманів ходив у подертих черевиках[4]) і хотів „у Рону стрибнути"[5]). а Франко збирався втікати до Америки[6]), або на кубанські степи. Провід у Науковому Товаристві ім. Шевченка треба було дати не лише вченій людині, але людині вченій а енергійній, при тім з організаційним хистом. Тодішній голова Товариства Олександер Барвінський хотів мати „готовий авторитет" і шукав такого на Україні. Дуже йому хотілося віддати Наукове Товариство ім. Шевченка проф. В. Антоновичеві, але тому було під цю пору 59-ий рік життя, дотого він знав галицькі обставини так, що й темних окулярів йому не треба було, і він з Кониським намовили молодого тоді маґістра історії Михайла Грушевського поїхати у Львів і взяти на себе обовязок зорганізувати науку в Галичині. (Далі буде).

[4]) М. Грінченкова. Про мало знаного... (Україна, кн. 6. 1925, ст. 123).

[5]) Листи до Ів. Франка, т. І, ст. 139.

[6]) Драгоманов. Листи до Ів. Франка, том ІІ, ст. 134.

— **Головна Управа Рідної Школи** подає до відома, що вступні іспити в усіх ґімназіях Рідної Школи відбудуться в таких речинцях: до І. кл. ґімназії 22. і 23. ц. м., письменний іспит зачинається 22. в год. 8. рано. Вступні іспити до вищих кляс ґімназії від 23. до 27. ц. м. Вступні іспити до ліцею 25. і 27. ц. м.

— **Річні пописи елевів Вищ. Муз. Інституту** ім. Лисенка відбудуться в днях 19. VI. неділя год. 19-та (7. веч.) вищі роки і концертовий курс форт. і скрипки. 20. VI. понеділок год. 15.30 (3.30 попол.) нижчі роки форт. і скрипки, оба рази в малій салі Муз. Т-ва. 21. VI. вівторок год. 19.30 (7.30 веч.) велика саля Муз. Т-ва: Орхестрально-оперовий вечір — орхестра, хор, сценічна вистава 3 дії з опери „Фавст" Ґунода. 22. і 23. VI. середа, четвер год. 19-та (7. веч.) оба рази в малій салі, середні і вищі роки форт. і скрипки, сольо-співу, камерної кляси. Вступ за програмкою. Ближчі інформації в афішах.

— **Іспит зрілости в українській дівочій ґімназії „Р. Ш." ім. І. й І. Кокорудзів у Львові** відбувся під проводом делеґата Л. Ш. О. п. Ст. Пшездзецкого, директора львівської XI. державної ґімназії в днях 1—8 ц. м. Свідоцтво зрілости дістали: 1) Бариляк Ірина, 2) Бурак Олена, 3) Вишневська Каролина, 4) Гірна Марія, 5) Гуменюк Іванна, 6) Гуцуляк Марія, 7) Єфремов Наталія, 8) Кливак Ірина, 9) Максимович Софія, 10) Мельничук Ярослава, 11) Микетей Віра, 12) Могильницька Ірина, 13) Нискоклін Лідія, 14) Олійник Марія, 15) Перешлюга Варвара, 16) Попович Марта, 17) Приплесь Надія, 18) Спарниґк Ольга, 19) Харко Марія, 20) Хрупька Олександра, 21) Шевчик Любов.

— **Мала матура в ґімназії СС. Василіянок у Яворові.** В днях 30. V.—11. VI. ц. р. відбувся в дівочій ґімназії СС. Василіянок у Яворові іспит укінчення IV. кл. ґімн., так звана мала матура, що пройшла з повним успіхом. До іспиту приступило 13 кандидаток. При письменнім іспиті репробовано одну кандидатку. Всі інші кандидатки, допущені до устного, зложили його з позитивним успіхом.

— **Ще про загальні збори організації адвокатських аплікантів.** У вчорашньому числі „Діла" появилася під згаданим наголовком новинка того змісту, що в неділю 19. ц. м. відбудуться в Адвокатській Палаті у Львові при вул. Крашевського ч. 17 загальні збори **українських** аплікантів. Згадану новинку надіслало нам „зжешене" адвокатських аплікантів при Адвокатській Палаті у Львові і до цієї новинки вкралася прикра помилка, що в неділю 19. ц. м. відбудуться загальні збори **українських** аплікантів. Як довідуємося — **управа аплікантів при Союзі Українських Адвокатів у Львові цих зборів не скликає.**

— **Львівська хроніка.** Поліція арештувала Й. Брідона, С. Юнга, Б. Кагана та Мехля і Хаїма Фоґельфанґера, що обікрали віз у поїзді Львів—Броди та перепродували крадений товар.

— **Намагане вбивство за маєток.** На полях села Цецелін, равсько-мазовецького повіту, знайшли на днях важко раненого, 24-літнього Станислава Каспшака, якого відвезли негайно до шпиталю в Раві. Слідство виявило, що Каспшак вийшов з братом своєї нареченої Владиславом Ґондзіном на полювання. Підчас ревізії в Ґондзіна поліція знайшла під підлогою фльоберт, з якого він намагався застрілити Каспшака, щоб заволодіти половиною майна своєї сестри, яке вживав. На вістку про вбивство Каспшака Ґондзінівна намагалася скінчити самогубством.

— **Самогубство гарної жінки в готелі.** В однім варшавськім готелі застрілилась на днях молода, дуже гарна жінка. Вона прибула до готелю перед кількома днями і замешкала в кімнаті ч. 21 на другому поверсі. Портієрові заявила, що називається Алісія Заремська зі Зґежа і доручила йому, щоб збудив її другого дня в 8-ій год. рано. Коли ж прислуга почала стукати до дверей її помешкання — ніхто не обзивався. Тому заалярмувала поліцію і відчинила двері запасним ключем, але Заремську знайшла неживу на ліжку. Біля її трупа лежав маленький дамський революльвер. Тому, що при вбитій не знайшли ніяких документів — поліція намагається ствердити її правдиве прізвище, бо на підшивці костюму вбитої знайшли фірму кравця з Лодзі. Стверджено, що вбита була красунею.

— **Затроїлися мясом з дорізаної корови.** Поляк Бжосковський з Венкова під Косцежиною дорізав корову і мясо розпродав селянам зі сусідніх сіл. Майже всі покупці мяса занедужали зі своїми найближчими так, що їх мусіли відвезти до шпиталю. Два брати Бичковські померли затроївшись мясом. Поліція арештувала Бжосковського.

— **Опир нападає на молоді жінки.** На вулиц... Старого Міста у Варшаві невідомий бандит ... джує від якогось часу лови на молоді жін... Бандит підступає до гарно одітих жінок і ... гається навязати балачку. Опісля несподів... затикає своїй жертві уста ганчіркою, втягає ... брами, де знущається у страшний спосіб на... безборонною жінкою. Вкінці забирає своїй жер... тві торбинку і верхній одяг та втікає. Перестра... шені мешканці Старого Міста називають невло... вимого бандита „опирем". З оповідання напад... них жінок виходить, що опир має жахливе об... личча покрите болячками. Поліція переведа ... ку ревізій в пасерів і припадково знайшла в о... ного з них плащ доньки лікаря, Галини К., на яку м. ін. напав опир. Пасер Ґрінцвайґ заявив, що не знає, як називається опир.

— **Жінки священиками.** Норвеський парла... мент приняв минулого понеділка закон у спра... ві рівноправности жінок і мужчин при обса... становищ в урядах. Одночасно цей закон ро... тягається на обсаду всіх становищ у єванге... лицькій церкві в Норвеґії. На основі цього за... кону уряд зможе призначувати жінок на ста... новища парохів і сотрудників у парохіях.

— **Крівава бійка в Римі.** На площі Есєдри в Римі, де стоїть бронзовий памятник Льва Юд... що його привезли з Адіс-Абеби до Риму, ді... шло до крівавої події, що закінчилася зране... ням кількох італійців. Їх зранив один абісин... який приїхав з почотом абісинських достой... ків до Риму. Опинившись біля памятника абі... нець почав проявляти ознаки божевілля. Коли італійський старшина почав його втихомиря... ти, абісинець вихопив умить шаблю з-під ма... нарки і зранив в голову старшину. Опісля ки... ся на прохожих і зранив кількох. Шойно жан... дармам удалося розброїти абісинця, якого ра... зранили, бо не могли відобрати від нього збр... Раненого абісинця та кількох італійців відв... до шпиталю.

— **Швидкий приріст індіян у Злучених Державах.** Уряд для справ індіян оголосив статистичні дані з перепису червоношкірого населення в Злучених Державах. Загальний спис виказав, що дня 1. січня ц. р. число індіян дійшло до 337... осіб, себто зросло на 24.7 проц. від 1900 р. ко... ли то їх було ледви 270.554. Приріст індіян є ... ли вищий від природного приросту білої ... хоч далеко ще відбігає від числа 846.000 ін... що його застав Колюмб в Америці.

— **Трагічна подорож човном** двох журн... гів. Недалеко пристані Віборг у Фінляндії ... кинувся човен, яким їхало двох англій... журналістів з Льондону до Гельсінгфорсу. ... з них Саймберг доплив до берега, другий ... дель Джонс затонув.

— **Велику аферу** з фальшуванням заліз... білетів викрили в Букарешті. Слідство вия... що на чолі ватаги фальшівників стояв за... чий урядовець. Ватага вела свою діяльніс... кількох років і в тому часі продала кілька ... онів залізничних білетів.

— **Зразковий володар.** З нагоди 80-літн... ковин уродин шведського короля Ґустав... шведська преса помістила розмови зі соці... тичними діячами Швеції. Всі соціялістичні ... зазначили у розмовах з журналістами, що ... же вдоволені з теперішнього державного ... Швеції. Одночасно підкреслювали, що ... монархія куди краща від поганих республ... ських урядів. Король Ґустав V. — заявили ... ялісти — є саме зразковим володарем.

— **Ріжні вісті.** В румунському місті ... шані вибухла пожежа, що знищила ... ю. Десятки родин залишилося без даху над ... ловою. — В останніх тижнях в Індії ... 25.000 осіб на холеру, на яку померло ... сіб. Ця страшна пошесть навістила ... гаї. — Австрію навістив минулого ... кий землетрус.

Частина матеріялів зібраних на Першу ... **країнську Педагогічну Виставу стала** ... **ком Першого Українського Педагогічного** ... **зею.**

✝ Посмертні згадки

Каміля зі Збудовських Рошкевич ... судді, померла принявши Найсв. Тайн... році життя в домі свого зятя Миколи ... ського. Похорон у пятницю 17. ц. м. ... крипти ОО. Реформаторів на Янівськ... тар. На цей сумний обряд запрош...

Зять і Внуки.

Зі судової салі.

ПРОЦЕС 22-ОХ ОСВІТНИХ РОБІТНИКІВ У СТАНИСЛАВОВІ

Минулої пятниці і суботи відбувся перед трибуналом окружного суду у Станиславові процес проти 22-ох молодих освітних робітників, яких прокуратор притягнув до відповідальности за провину зі ст. 165 к. к. (створення тайного союзу, якого мету і діяльність зберігається в тайні перед владою). На лаві підсудних засіли: **1) Никифорчин, 2) Косарчин, 3) Цап, 4) Кручковський, 5) Скорець, 6) Орлик, 7) Галій, 8) Лапчинський, 9) Антків, 10) Михайлів, 11) Пилипонько, 12) Скородинська, 13) Дусяк, 14) Дзиндра, 15) Цар, 16) Бацвин, 17) Осадця, 18) Солодуха, 19) Романович, 20) Стасюк, 21) Крушельницька і 22) Ференц.**

Всі підсудні — це молоді українські абсольвенти гімназії або студенти університету, які не мали грошей на студії у високих школах і пішли працювати в народ, щоб ширити освіту і відродженецьку ідею. Заробляючи важко на нужденний прожиток підсудні прийшли до переконання, що слід заснувати „професійний союз освітників", щоб забезпечити свою долю. З цією метою підс. Никифорчин звернувся з відповідними листами до освітньо-культурних товариств у Львові. Прокуратор станув на становищі, що це вже був „тайний союз", а підсудні були членами цього „союзу".

Всі підсудні заперечили рішуче вину. Тому що не відчитувано акту обвинувачення ні не переслухувано прокураторських свідків, ні не допущено свідків оборони — розправа скінчилася швидше. По промовах оборонців та кінцевім слові підсудних предсідник трибуналу відложив розправу до вівтірка 14. ц. м. Тоді проголосив молудне такий присуд: **1) Никифорчина трибунал засудив на 4 роки вязниці, 2) Косарчина на 3 роки, 3) Орлика, 4) Лапчинського і 5) Пилипонька по 2 і пів року, 6) Дзиндру на 2 роки, 7) Цапа, 8) Анткова, 9) Дусяка, 10) Царя та 11) Осадцу по півтора року; 12) Михайлова на 20 місяців, 13) Кручковського, 14) Бацвина та 15) Скородинську по 15 місяців, 16) Солодуху, 17) Романовича і 18) Галія по 1 році, 19) Крушельницьку на 10 місяців, 20) Стасюка на 8 місяців. Двох підсудних: Скорця та Ференца трибунал увільнив від вини і кари.** Двом засудженим трибунал припинив виконання кари на 5 років.

Оборона підсуд. зголосила апеляцію. Підсуд. боронили адв. зі Станиславова: **д-р Бих, д-р Чорненко, м-р Шлапак, д-р Литвинович та д-р Диденко.**

Дописи.

СТРИЙ.

Зелені Свята цього року випали куди краще як попередніх літ. У неділю 12. VI. українське громадянство вийшло на дорогі могили упорядкованими шістками зі своїми священиками. На переді йшли церковні процесії з обох парохій, що злучилися коло старого цвинтаря і тут спільно за процесіями йшли делегації українських установ з вінками в числі 117, за ними [illegible] музика і хор під управою п. Буднера. За хором ішло шістьох стрийських духовників, за ними [illegible] маси громадянства частинно шістками й частинно по боках тротуарами (зі Стрия й околичних сіл). По соборнім парастасі в центрі цвинтаря пішли всі за стрілецькі могили, де відправлено панахиду і де прекрасну проповідь виголосив новий сотрудник у Стрию о. Василь Мареєвич. У часі проповіди здалека [illegible] з фронту гарматні стріли чути було громи, однак [illegible] самого вечора була прекрасна погода. Порядком занявся голова „Сокола" інж. Козак, маючи до розпорядимости своїх побратимів. До пушок збирали датки на [illegible] сторони воєнних могил. Могили стрільців, прегарно прибрані вінками і зеленю, всі обцементовані та з хрестами є гарним свідоцтвом пошани стрийського громадянства для національних героїв. — У понеділок 13. VI. по Вечірні пішли процесії на старий цвинтар і в [illegible]. Погода і того дня була гарна.

РІВНЕ.

Свято Матері в Рівному. Дня 29. травня відбулося в домівці Окружного Народнього Комітету УНДО в Рівному Свято Матері, що його влаштувала жіноча секція при Окружному Народньому Комітеті УНДО. Виголошено відповідний змістовий реферат і продекламовано кілька віршів, присвячених на честь матері.

Роковини трагічної смерти Головного Отамана Симона Петлюри відбулися 2. червня б. р. в Рівному заходами Окружного Народнього Комітету УНДО. Відчитано два реферати та [illegible] пам'яті [illegible] національний гимн.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Вистава малих рук.

Бувають імпрези, про які передтим багато пишеться, ще більше говориться, а як нарешті імпреза стане перед нами — ми розчаровано знизуємо плечима.

— Шкода було стільки крику. Ані в части не оправдала надій.

Але буває й навпаки. Перед імпрезою то тут то там подейкують:

— Не уявляю собі, що там може бути цікавого! Просто манія робити вітер.

А прийдете на імпрезу і приємно здивуєтесь. Поминаючи велику працю, вложену в підготову, ви бачите і прекрасні висліди тієї праці.

Недалеко шукаючи було так і з Першою Українською Педагогічною Виставою.

— Ти йдеш на виставу?

— Сам не знаю... Думаю може...

— Шкода часу! Якась книжка, якась знимка, якась робітка. Не знаю, пощо загалом... Хіба для педагогів!...

— Знаєш, спробуймо. Ходім, зиркнемо, не буде цікаве — вийдемо.

І пішли, і не вийшли, а як вийшли з одного будинку, то перейшли до другого, а як вийшли з другого, то перейшли до третього. І всюди знайшли щось цікавого не тільки для педагогів.

Алже для кожного з нас цікаво, хто і як підростає серед нашої молоді, куди йде і що собою уявляє. За десять-двацять літ ця молодь стане при кермі, а що найменше при веслах і поведе в майбутнє наш корабель!..

В будинках „Національного Музею" примістилася більшість вистави. Організатори кажуть, що вона не тільки на столах та стінах, але й під столами та по шафах, бо не годен було всього матеріялу розмістити, так багато його і такий він ріжноманітний. А те, що виставлено, вистане на похвалу організаторів і тих малих ручок, що готовили експонати.

Ходить публика по салях, приглядається і киває головами:

— Невжеж можливе, щоб це все робила шкільна молодь!

— Я не вірю! — каже якийсь старший пан. — Мені, пане-дію, вже шістьдесять років і на бас так легко не возьмуся. Наприклад ця мапа. Неможливо. Як з картографічного інституту... Або ці абажури до ламп! Робота як з фабрики.

Тимчасом шістьдесятьлітний таки помиляється: і ті мапи і ті абажури і все, що тут виставлене — це робота зовсім невеликих рук, але зате охочих і багато надійних рук.

— Де нам до купецтва. До цього треба жидівської голови! — казали колись у нас, забуваючи і про купців і про чумаків.

Минуло з того часу кількадесять літ і нині вже ніхто цього не каже. Потрапляємо і важити і міряти і калькулювати.

Те саме і в ділянці ужиткового мистецтва, чи мистецького промислу.

Не можна припустити, щоб ті руки, які вишивають такі прекрасні взори, чи різьблять скриньки не були здібні виконувати вже від малечку гарних річей, що є в силі зацікавити навіть знудженого і вередливого горожанина столичного міста Львова.

Напевно ті, які ще не були на виставі, не мають поняття скільки цікавого чекає там на них, а ті, які не будуть на ній не знають, скільки втратять на цім.

На кожню нашу виставу публика слезить як ручайок у посуху. Слезить вона і нашу першу педагогічну. А шкода! І для вистави і для публики... Хто зна, чи для публики не більша...

Галактіон Чіпка.

САМБІР.

Свято хрещення Руси-України й концерт „Сурми" у Самборі. Неділя 5. червня ц. р. на довго залишить гарний спомин у громадах Самбора, що перший із більших міст відсвяткував величаво 950-ліття хрещення Руси-України. Не велика, як на місто, зате дуже гарна своїм виглядом і мистецько розмальована парохіяльна церква не могла помістити вірних, що від рання напливали сюди громадками — і то не тільки з міста, але й із довколишніх сіл. Торжественну Службу Божу відправив самбірський парох і декан о. Юліян Плешкевич у співадії шістьох священиків із сусідних парохій. Він і виголосив зворушливу проповідь про благодать Христової віри, що спливла на нашу землю 950 років тому й указала нашому народові правдивий шлях життя на віки вічні. До Богослужби співав відомий із своїх гарних концертових виступів львівський хор „Сурма" під майстерною орудою свого невтомного диригента п. Омеляна Плешкевича. Спопудня у найбільшій тамошній кіновій салі відбулась академія. Саля виповнена вщерть, у тім і селянством — багато людей, що для них не стало місця, мусіли стояти на коридорі й подвірю, — а все таки панував зразковий порядок. Декорацію сцени влаштовано так помислово, що вона викликувала задуманість у всіх глядачів: розмальована на всю ширину сцени мапа цілої рідної землі з одною тільки написаною назвою її серця — „Київ"; а збоку, на троновій підставі з датами: „988—1938", уставлено монументальну постать князя-собірника св. Володимира Великого з хрестом і мечем у руках — роботи арт. Богдана Мадарія. Академію відкрив д-р М. Галущинський глибоко продуманою та з життям виголошеною промовою, вказуючи на велику історичну місію України в минулому та в майбутньому. В дальшій частині програми дир. д-р М. Своряк виголосив іще коротку промову про прийняття християнства на Руси-Україні. Самбірщани представилися гарно двома концертовими точками: хор „Самб. Бояна" під орудою М. Магурського відспівав вельмі удатно „Слава во вишних Богу" Д. Бортнянського, а молодий і надійний Б. Віланський виконав дуже гарно — під фортепіяновий дострій д-ра Б. Кудрика — два скрипкові сола (Ф. Мендельсон-Бартольди: Ор. 64. „Алегро, мольто аппасіонато" і Ф. Шуберта: „Аве Марія"). Із львівських виконавців арт. М. Сабат-Свірська чарувала своїм милим сольоспівом (В. Матюка: арія Ангела України з опери „Інвалід"), а арт. Леся Кривіцька щиро зворушувала двома рецитаціями (Ю. Буревія „Князь Володар" і М. Дарагана „Київ"). Хор „Сурма" зі Львова запрезентував себе, як не можна краще, вступною кантатою (У. Кравченко — Б. Кудрик „988—1938") і кінцевим могутньо-бадьорим „Кріпісь, народе!" В. Матюка. Така теж високомистецька була третя й остання частина самбірського свята: концерт хору „Сурма", що в незвичайно дбайливому виконанні пригадав учасникам уже потроха призабуті, але ж які чудові наші старогалицькі пісні, що їх колись склали: І. Воробкевич, І. Лаврівський, М. Вербицький, А. Вахнянин, М. Копко і В. Матюк. Великий і жертвенний вклад цього хору в ціле свято слід підносити з найбільшим признанням і подякою. В концерт цей увів учасників д-р Б. Кудрик короткою і цікаво складеною промовою про нашу старогалицьку пісню та її творців. Крім того арт. Л. Кривіцька відрецитувала з незвичайно тонкою інтерпретацією „Скорбна Мати" П. Тичини, а арт. М. Сабат-Свірська з душі виспівала три сольові пісні під фортепіяновий дострій д-ра Б. Кудрика (В. Матюка „Веснівку" та А. Вахнянина: Арію Одарки з оп. „Купало"). Кожну точку цього гарного концерту зовсім заслужено нагороджували учасники бурею оплесків, а наприкінці усі відспівали національний гимн. Щоб бути справедливим, треба хоч окремо відмітити, що почином і дбайливим керівником цілого того, такого гарного, самбірського свята був п. дек. Ю. Плешкевич, голова й душа Комітету свята.

Принагідний учасник.

-о-

Спорт.

НАКОЛЕСНИЦЬКИЙ БІГ НА 100 КМ. НА ТРАСІ ЛЬВІВ—ЯВОРІВ—ЛЬВІВ ЗА МАНДРІВНУ ЧАШУ ОЛЕКСІВА.

В четвер 16. ц. м. відбувся наколесницький біг на 100 км. на трасі Львів—Яворів—Львів за мандрівну чашу Олексіва. До бігу ставилося 22-ох змагунів, в того 7-ох з „України". До мети прибув перший **Бабій** (Україна) в часі 3.17, 2) Опет (ЛТК), 3) Нойгебауер (Стшелєц-Рознів), 4) Стецишин (Україна). Слід згадати, що Стецишин з Бабієм були довгий час на чолі змагунів. В Наконечнім Стецишин мав дефект у колесі і тому прибув до мети як четвертий.

ПОКАЗ УКРАЇНСЬКОГО ТІЛОВИХОВАННЯ.

Як ми вже повідомляли в неділю 19. ц. м. відбудеться на площі Сокола-Батька „Показ українського тіловиховання". Буде це чергова велика імпреза під гаслом „Спортовці — Просвіті".

Як назва каже — не будуть це спортові змагання тільки показ. Організатори старалися вибрати з кожної ділянки тіловиховання по кілька характеристичних вправ та показати їх нашому громадянству в ефектовній формі.

Отже побачимо там показ руханки відмінних доріжкової і приладової у виконанні Соколів, дальше кілька цікавих легкоатлетичних конкуренцій, показові гри у відбиванку, кошівку і норманку. Всі інші ділянки тіловиховання також будуть заступлені своїми вправами.

Як бачимо така показ, це нова і при тому цікава імпреза, що її варта буде оглянути. Початок в год. 16.30.

—о—

Нові книжки й журнали.

Tadeusz Zakrzewski: SPÓŁDZIELNIE NIEZWIĄZKOWE I WALKA Z NIMI. Z przedmową D-ra Aleks. Całkowieńskiego, przewodniczącego Rady Spółdzielczej. Warszawa, 1938. Wydawnictwo Spółdzielczego Instytutu Naukowego. Biblioteka Spółdzielcza Nr. 31. — Стор. 36. Ціна 50

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 17. 6. год. 8. веч. „Король волоцюг".

Субота 18. 6. год. 4. попол. „Пан Йовяльський". Год. 8. веч. „Король волоцюг".

Неділя 19. 6. год. 4. попол. „Король волоцюг". Год. 8. „Король волоцюг".

Театр Ріжнородностей:

Пятниця 17. 6. год. 8. веч. „Іван".
Субота 18. 6. год. 8. веч. „Іван".
Неділя 19. 6. год. 4. попол. „Іван". Год. 8. веч. „Іван".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БОГОРОДЧАНИ:
17. 6. Пригода в Черчі.
18. 6. Процес Мері Деген.
19. 6. Невольник.
З Богородчан іде театр до Надвірної.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЯБЛОНІВ:
17. 6. Мазепа.
18. 6. Ніч під Івана Купала.
19. 6. Гетьман Полуботок.
Театр загостить до Косова, Кут, Жабя, Ворохти, Микуличина, Яремча і Делятина.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

РАДЕХІВ:
17. 6. Синя квітка.
Потім театр іде до Буська.

КІНА.

АПОЛЬО: „Цирк — арена життя".
АТЛЯНТИК: „Втікач із Сан Квентену"
БАЛТИК: „Історія одної ночі".
ВАНДА: „Страшний двір" і „Два дні в раю".
ГРАЖИНА: „Р 107" взиває помочі" „Король жінок".
ЕВРОПА: „Верес" на осн. Родзевичівни.
КАСІНО: „Грізний Біл" з Волесом Бірі.
КОПЕРНИК: „Світ говорить про нас", колір. додаток „Чарівний плин".
МАРУСЕНЬКА: „Німий герой", „У вогні стрілен".
МЕТРО: „Її перше кохання", „Моя зіронька" із Шерлі Темпль.
МІРАЖ: „Тайна п-и Брінкс", „Тато женеться".
МУЗА: „Лінія Мажінота".
ПАЛЯС: „Орієнт Експрес".
ПАКС: „Страшний двір".
РАЙ: „Премієра".
РІЯЛЬТО: „Двоє з юрби".
РОКСІ: „Мадам Леню" з Ренатою Мілер.
СВІТ: „Пісня засудженців", „Кохана родиненька" з Фліпом і Флапом.
СТИЛЕВЕ: „Сліпий завулок" і ревія.
ТОН: „В 4 очі", „Тайна самітнього дому".
УТІХА: „Королева джунглів" і ревія.
ХИМЕРА: „Під жовтим прапором" з Ольгою Чеховою.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Єгипет".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (пасаж Гавсмана ч. 7):
„Португалія: Мадейра, Лісбона, Фунчаль".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 17. червня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Дута орх., 8.00 Для шкіл, 8.10 Добрийдень наймолодшим: пісеньки, казочки, мельодії, оповідання, 11.00 Для новобранців, 11.15 Для шкіл: На вакаціях (Шлеські Загульки), 11.40 Диригент П. Кополя як композитор, гр. пл., 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Легка музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Невідомі союзники та вороги, гутірка для старших дітей, 15.30 Гутірка з хорами, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Розр. орх., 16.45 Гігієна відпочину, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Плити з поясненнями, 17.45 Програмова резерва, 17.55 Гальо! Позір! 18.00 Перфуми зі смоли, 18.10 Форт., 18.45 Літер. хроніка, 19.00 Шість пісеньок для дітей у супр. форт., 19.15, 20.55 Актуальна гутірка, 19.25 Розр. концерт, орх., пісеньки, 20.45 Вечірній денник, 21.00 Львівські пера: Вступний іспит, 21.10 „Небезпечна конкуренція", гумор. водевіль з музикою Офенбаха, 21.50 Спорт, 22.05 Живий концерт бажань: орх., конферансієрка, 23.00 Ост. вістки, метеор. комунікат, гутірка в англ. мові, 23.15—23.55 Танк. музика з плит (надає Варшава II.).

Субота, 18. червня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ран. денник, 7.15 Орх., 8.00 Для шкіл, 8.10 Кінчаємо тиждень, погідна авд., 11.00 Для новобранців, 11.15 Для шкіл: Шкільні обжинки, Музика з пл., 11.40 Грає Марсель Можсе, флет, пл., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Орх., 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Театр Уяви для дітей: „Малий льорд", на осн. Бернета, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Мікрофон серед зірок, репортаж із пл., 16.45 Ті, що остались позаду, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Новини зі світа, радіомагазин і новини з пл., 17.45 „Кути — містечко вірмен", 17.50 Гальо! Спорт! 18.00 Наша програма, 18.10 Камер концерт, форт., скрипка, 18.45 „Поровія у Книзі вбогих" Каспровича, 19.00 Спів. ресітал Я. Гушертової в супр. форт., 19.20 Мельодії Великопольщі, нар. хор, капеля, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка, 20.00 Уладжуємо для вас концерт, авд. для дітей, Поляки в Німеччині, 20.45 Веч. денник, 21.00 Гутірка зі слухачами, 21.10 Концерт дутої орх., 21.40 Легкоатлет. мечт Польща-Франція, 22.10 Година несподіванок, 23.10 Ост. вістки, 23.15—23.55 Танк. музика з плит (надає Варшава II.).

Неділя, 19. червня 1938.

7.15 Пісня, 7.20 Концерт дутої орх., 8.00 Ранішній денник, 8.15 Хліб. газетка, 8.35 Сигнал Станиславова, репортаж, 8.36 Хліб. справи Станиславівщини, 8.45 Хор, 8.55 Половинна господарка, 9.05 Пісні у вик. хору й орх., 9.15—11.45 Станиславівська трансмісія: Діяльог. репортаж, богослужения, Трансм. із сиротинця, діточі співи, Дари Підкарпаття словно-муз. репортаж, 11.45 Культурний огляд, 12.01 Промова стан. воєводи Паславського, 12.06 Симф. поранок: хор, орх., форт., 13.00 Про ночі та дні, літер. нарис М. Домбровської, 13.15 Музика дутої орх., спів, гітарове тріо, 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, На Куявах, авд. для сільської молоді, Що чувати серед хліборобів, Музика з пл., 16.10 Заболоття йде до світа, 16.30 Театр Уяви: „Повною парою на Гон-Конг" з англ. Ч. Брішпера, 17.00 Рахманінов: Соната на віол. і форт., 17.30 Звук. тижневик, 18.00 „Фраскіта" оп. Легара; у перерві: Хвилинка бюра студій, 20.00 Програма на завтра, 20.05 „Наша варта" словно-муз. авд. 20.35 Пропащина Підкарпаття, 20.38 Спорт, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.00 Весела Сирена 21.40 Легкоатлет. мечт Польща-Франція, 22.15 Танк. музика у вик. орх., 23.10 Ост. вістки.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 17. червня 1938.

БЕРЛІН 17.30 Румунська музика, 17.45 Веч. гомін, БІЛГОРОД 18.20 Спів, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт солістів, 17.30, 18.00 Циг. музика, 18.30, 19.0, 20.00 „Лілі" оп. Герве, ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, 15.30 Твори Паганінія на віол. і форт., 18.00 Молодь грає і співає, 19.10 Розр. музика, 20.00 Військ. орх., ДРОЙТВІЧ 18.30 19.00 „Нірнберські співці" оп. Вагнера, I. і II. дія, 19.50, 20.00 Шубертові твори на 4 руки, 21.50, 22.00, 23.00 „Нірнберські співці" (III. дія), КОШИЦІ 7.50 Преса, 14.05, 18.45 Вістки, 18.00 Фейлетон, концерт хору, МІЛЯНО 17.15 Скрипка, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 „А те воліо торнар" оп. Ранцата, ПРАГА 12.45 Орх., 17.15 Камер. муз 16. 18. століття, 18.20 Легка музика, 19.35, 20.00 Орх., солісти, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Театр Уяви „Лероа Соей" драма Бреліера, РИМ 17.15 Солісти, 21.00 Іт.-нім. концерт.

Субота, 18. червня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Концерт молоді, 18.00 Розр. музика, 20.00 Військ. марші, 21.00 Китиця вальсів, 22.30 Легка й танк. муз., БІЛГОРОД 18.20 Скрипка, 20.00 Народні пісні, БУДАПЕШТ 17.30, 18.00 Орх., 18.45 19.00 Хор, 20.00, 21.00 Концерт із нагоди уродин рег. Гортія, 21.30, 22.00 Циг. муз., ВІДЕНЬ 12.00 Симф. орх., 13.15 Розр. концерт, 15.30 Для дітей, 18.00 Вок. авд., 20.00, 21.00 Альпейський вечір, 22.30 Розр. концерт, ГІЛЬВЕРЗУМ 19.40, 20.00, 21.00, 22.00 „ЗИГФРИД" оп. Вагнера, II. III. дія, КОШИЦІ 7.50 Преса, 18.45 Вістки, 14.05 Передача з Тячева: Наші школи у юв. році, Концерт хору тячівської округи, МІЛЯНО 19.30, Легка музика, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Кавалір Срібної Рожі" оп. Р. Штравса, ПРАГА 11.05 Орх., 18.20 Легка музика, 21.15 Серенади 17. і 18. століття, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30 Театр Уяви, 20.05 Симф. музика, РИМ 19.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 22.30 Танк. музика, СОФІЯ 18.30 Популярна музика, 19.30 Скрипка.

Неділя, 19. червня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Розр. музика, 20.00 21.00 Орх., форт. тріо, сопран, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 22.20 Концерт хору, БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 17.00 Циг. музика, 19.30 20.00 Концерт орхестри, ВІДЕНЬ 13.00 Розр. концерт, 15.00 Казка, 15.35 Смичк. квартет ц-дур Гайдна, 18.20 Вояцькі пісні, 19.10 Солісти: віол., скр., форт., бас, хор, орх., 22.30 Розр. музика, спів, ДРОЙТВІЧ 18.00 „Пори року" орат. Гайдна, 21.35 22.00 „Марта" оп. Фльотова, ГІЛЬВЕРЗУМ II. 21.10 Тіно Россі співа, КОШИЦІ 8.55 9.00 Словацькі нар. пісні, 18.00 20.10 Авдиція, плити, МІЛЯНО 17.00 Легка музика, 18.00 Пісеньки, 19.45 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40 22.00 Концерт військ. орх., МІНХЕН 20.00 21.00 Із рос. опер, ПРАГА 12.25 Орх. 18.00 Моравська музика, хор, 18.30 Розр. музика, РАДІО ПАРІ 18.15 Джез, 19.30 Сценка, 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.00 18.00 19.45 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Севільський цирульник" оп. Россінія, СОФІЯ 19.00 Популярна музика, 20.00 Концерт хору.

Радіокутик.

МІЛЬ ПЕРЕД МІКРОФОНОМ.

Можна собі уявити, скільки гамору справляє міль, який перегризає вовняне вбрання, коли змінити цей гамір 10.000.000 разів. Без сумніву буде це шум буревію. Одна американська фірма, яка продає засоби проти молів впала на оригінальну думку утревалити цей змінений голос. Вислали спеціяльну експедицію, в якій одна з зірок американської радіофонії задемонструвала слухачам голос ґіганта-моля, сполучуючи артистичні та реклямові елементи в добре сконструовану цілість.

ВАРШАВСЬКІ ВЗІРЦЕВІ АНТЕНИ.

Міністерство Внутрішніх Справ видало розпорядження в справі однакового типу радієвих антен на всіх приватних, публичних та державних будівлях середмістя Варшави. Ці антени мають відповідати всім естетичним вимогам нових будівельних приписів.

БІРЖА.

Львів 16. червня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·62, 89·95, Доляри американські 5.29.50, 5·27·00 Доляри канад. 5·23·50—5.21·00. Фльорени гол. 295·49—293·75, Франки фр. 14·92—14·62, Франки швайцарські 122·20—121·4) Фунти англ. 26·49—26·33, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 13·50—11·00 Кор. дан. 118·20—117·35 Кор. норв. 133·03—132·00, Корони шв. 136·54—135·55. Ліри італ. 22·90—22·00, Марки фінлян. 11·68—11·25, Марки нім. 88·00 — 82·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 107·00 — 101·00

Акції.

Банк Польський 119·5) Цукор. 34·00, Вугіль 28·00, 25·00, Ліпльоп 73·75. Можеїв 12·50, Островець 57·25, Стараховичі, 35·50, 34·75, Габербуш 47·75.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 65·00, 65·00, 3 ін. 1 ем. 79·75, серія 90·25 3 поз. ін. 2 ем 81·50 серія 90·75 5. комерс. 70·25 прем.. дол. 42·00 4 консол. 67·00
Тенденція дещо сильніша.

ЦІНИ "МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 16. червня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·15 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	2·2) зол.
1 кг. масла експорт. за вачет.	2·30 зол.
молоко	16—17 сот.
яйця копа	3·40 зол.

Тенденція на масло знижкова, молоко сильна яйця вдержана.

Оповістка.

Перед отворенням власної канцелярії шукає **лікар заступництва.** Продає також податиласкаво місцевість для осідку лікаря. Кошти листування зверне Іван Михалевський, учитель в Коломиї, вул. Скорупки 3. 1330 1—2

Вступні іспити в жіночій гімназії Українського Інституту для дівчат у Перемишлі, вул. Татарська 6 відбудуться: до І. кл. — 22. і 23. 6., до класи II—IV. 23. 6., до І.-і II. ліц. (виділи гум. і прир.) 24. і 25. 6. Початок іспитів о год. 8. рано. При заведенні є зразково уладжений інтернат. 1334

Вступні іспити в гімназії й Ліцею Рідної Школи ім. Кокорудзів у Львові відбудуться: до І. кл. гімн. дня 22. і 23. червня, до II.—IV. кл. гімн. дня 24. і 25. червня, до І. кл. ліц. дня 25. і 27. червня. Початок іспитів у 8-ій год. рано. **Школа має права державних шкіл.** — Дирекція. 1333

За редакцію відповідає Олександер Костик — Видає Видавнича Спілка „Діло" — З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів Ринок 10